



**KATALOGIZACE  
ELEKTRONICKÝCH PUBLIKACÍ  
- neperiodických monografií -  
PODLE RDA  
VE FORMÁTU MARC 21**

**Certifikovaná metodika 26**

Č.j. MK 17797/2015

Certifikovaná metodika vznikla na základě úkolu řešeného v rámci projektu NAKI:  
„Správa elektronických publikací v síti knihoven ČR“ (DF 12P01OVV006)  
příjemce podpory: Národní knihovna ČR  
řešitel: RNDr. Tomáš Svoboda

V souvislosti s řešením úkolů v oblasti bibliografického popisu  
zpracovaly Edita Lichtenbergová, Marie Balíková, Ludmila Benešová, Jarmila Přibyllová,  
Jaroslava Svobodová

Jména oponentů:

Ing. Alojz Androvič, PhD., pracoviště Univerzitní knihovna v Bratislavě  
PhDr. Radka Římanová, pracoviště Univerzita Karlova, Filozofická fakulta

**Praha 2014**



## Obsah

<b>1 Úvod</b>	4
<b>2 Obecná část</b>	4
2.1 Základní standardy	4
2.2 Přehled polí minimálního/doporučeného záznamu pro SK ČR	7
2.3 Mapování MARC 21 a RDA	13
2.4 Interpunkce v bibliografickém popisu a základní schéma záznamu podle ISBD	14
2.5 Odkazy	14
<b>2.6 Terminologie</b>	14
<b>3 Popis polí minimálního/doporučeného záznamu pro SK ČR</b>	16
<b>4 Úplné příklady</b>	90

# 1 Úvod

**Výzkumná aktivita:** Certifikovaná metodika vznikla na základě úkolu řešeného v rámci projektu NAKI „Správa elektronických publikací v síti knihoven ČR“ (DF 12P01OVV006) v souvislosti se řešením úkolů v oblasti bibliografického popisu.

**Návrh uživatelů, pro které by měla být stanovena jako doporučená k využití v praxi:** Metodika je určena pro síť knihoven v ČR, zejména knihoven přispívajících do Souborného katalogu ČR. Metodika obsahuje výčet povinných údajů bibliografického záznamu a jejich popis (na úrovni minimálního a doporučeného záznamu pro Souborný katalog ČR), je předpokladem pro sdílení záznamů mezi knihovnami.

Vzhledem k tomu, že jsou v metodice akceptovány mezinárodní standardy a zohledněny povinné údaje specifikované v jejich rámci, umožňuje certifikovaná metodika rovněž sdílení záznamů na mezinárodní úrovni.

S ohledem na nutnost konsenzu knihoven s přijetím nových standardů byly návrhy konzultovány na půdě Pracovní skupiny pro jmenné zpracování při NK ČR.

## 2 Obecná část

### 2.1 Základní standardy

#### 2.1.1 RDA (Resource Description and Access)

Pravidla RDA vznikla jako nástupce dosavadních nejrozšířenějších pravidel *Anglo-americká katalogizační pravidla: druhé vydání, revize 1988* (dále AACR2R), používaných nejen v angloamerické oblasti, ale i v řadě dalších zemí. Jejich vývoj probíhal od roku 2005 a verze považovaná za definitivní byla publikována r. 2010.

Od roku 2013 podle RDA popisují tři největší knihovny v USA (Library of Congress, National Agricultural Library a National Library of Medicine). K jejich používání přistupují i země, které dosud měly vlastní katalogizační pravidla (Německo, Nizozemí), a některé z nich se přímo podílejí i na pracích při dalším rozvoji RDA. V Německu, Rakousku a německy mluvící části Švýcarska nyní probíhají přípravy a s popisem podle RDA se začne v roce 2015.

Pravidla RDA jsou jednoznačně považována za nástupce AACR2R. Po jejich dokončení se přestalo pracovat na změnách a úpravách v AACR2, není tedy perspektiva jejich vývoje, řešení nových problémů nebo zapracování jakékoli další problematiky. V databázích vzrůstá objem záznamů (ať už bibliografických nebo autoritních) popisovaných podle RDA.

Pravidla byla sice od počátku koncipována jako kompatibilní s AACR2, ale vycházejí především z modelů FRBR (Functional Requirements for Bibliographic Records) a FRAD (Functional Requirements for Authority Data). Tomu odpovídá i struktura RDA.

Řada pravidel pro popis byla přímo převzata z AACR2R, ale byla seřazena tak, aby odpovídala logice FRBR a umožňovala v budoucnosti správně strukturované („FRBRizované“) zobrazení, což by mělo za ideálních podmínek přispět k lepší orientaci čtenářů v katalogu. Výrazně se ale změnil např. údaje o druhu dokumentu. K rozšíření došlo i u toho, co bylo ve starých pravidlech souhrnně nazýváno „nakladatelské údaje“ – došlo k jasnému odlišení údajů nakladatelských od údajů o vzniku, výrobě a copyrightu.

V první části RDA obsahují podrobné instrukce pro popis atributů (vlastností) jednotlivých entit. Souhrn těchto entit by měl jednoznačně charakterizovat popisovaný dokument. V druhé části pravidla stanovují způsob zápisu vztahů mezi těmito entitami.

Pravidla jsou rozdělena na 10 oddílů (sekcí).

Oddíl 1 se zabývá popisem atributů provedení (fyzická podoba vyjádření díla – např. určité vydání knihy, vydané určitým konkrétním nakladatelem, s určitým počtem stran atd.) a jednotek (exemplářů), oddíl 2 popisem atributů díla (abstraktní entita – intelektuální nebo umělecký výtvar) a vyjádření (intelektuální nebo umělecká realizace díla). Oddíl 3 se týká popisu atributů osob, rodin a korporací (včetně konferencí). Jedná se o entity, které mají určité spojení s daným dokumentem – mají autorský podíl na jeho vzniku, nebo mohou být naopak tématem popisovaného dokumentu. I tyto entity mají být charakterizovány natolik jednoznačně, aby nemohlo dojít k záměně (např. aby nebyly zaměňovány dvě různé osoby stejného jména). RDA obsahují soubor přesných instrukcí pro zápis těchto údajů i pro doporučenou podobu jména. Oddíl 4, který se má zabývat entitami, které spadají do problematiky věcného zpracování, v RDA Toolkit zatím chybí, termín dopracování nebyl stanoven. Proto se v oblasti věcného zpracování zatím metodika neřídí RDA, ale schválenou českou metodikou věcného zpracování. Oddíly 5-10 se pak zaměřují na způsob zápisu vztahů mezi entitami. Tedy např. zda je osoba přímým autorem, nebo zda měla nějaký jiný podíl na vzniku dokumentu (editor, překladatel apod.) nebo je-li předmětem popisovaného díla; případně lze zaznamenávat i vztahy mezi díly (překlad, parodie, parafráze, film na námět románu...).

RDA obsahují proti AACR mnohem více tzv. alternativních (volitelných) pravidel – v praxi to znamená, že katalogizační agentura si pro zachování jednotnosti popisu musí v těchto případech určit, která z volitelných pravidel budou platit. Všechny země, které již přijaly pravidla RDA, si zároveň budují i svoji katalogizační politiku, což v podstatě znamená vlastní systém interpretací.

Interpunkce není součástí pravidel jako takových. Teoreticky RDA vycházejí z toho, že určují pouze údaje, které se budou zapisovat, a jejich formu. V příloze D (Syntaxe popisných údajů) se ovšem pro prezentaci údajů nabízí interpunkce ISBD. Také v samotném textu RDA je v příkladech, kde se interpunkci nelze vyhnout (např. zápis doplňků u konferencí), použita interpunkce ISBD a je používána i v záznamech knihoven, které nově popisují podle RDA.

Úplný text RDA zprostředkovává online RDA Toolkit<sup>1</sup>. Přístup je placený, ale kromě samotného textu jsou zde k dispozici i další užitečné zdroje informací, z nichž některé jsou přístupné bezplatně. Patří k nim mapování jednotlivých pravidel RDA vůči konkrétním polím

---

<sup>1</sup> RDA Toolkit viz <http://www.rdatoolkit.org/>

formátu MARC 21 (a naopak), ukázky záznamů popsaných podle RDA nebo katalogizační politika některých velkých katalogizačních agentur.

Levnější alternativou přístupu k RDA je jejich tištěná verze. Nedostatkem tištěné verze je neaktuálnost – RDA již při svém vzniku počítala s použitím online a obsahují velké množství hypertextových odkazů, kterými jsou jednotlivá pravidla navzájem propojena, což značně ztěžuje práci s knižní podobou pravidel.

Překlad pravidel RDA do češtiny zatím není plánován. Bude-li nutno pracovat s celým textem pravidel, bude se vycházet z aktuální verze v angličtině.

### **2.1.2 MARC 21: bibliografický formát**

Vzhledem k tomu, že formát na bázi Linked Data nebude pro potřeby projektu v dohledné době využitelný, budou RDA implementována s formátem MARC 21, který je v české katalogizační praxi používán od roku 2004. Stávající české vydání je pro tyto potřeby nedostatečné, proto byla provedena analýza a implementace dodatků souvisejících s RDA. Předkládaná metodika zahrnuje české dodatky k formátu MARC 21: bibliografický formát z roku 2014.

## 2.2 Minimální/doporučený záznam RDA/MARC 21 pro textové monografické zdroje

Rozsah minimálního záznamu vychází z provedené analýzy povinných údajů (core elements) stanovených v RDA ve vztahu k zápisu v MARC 21. S ohledem na budoucí vývoj byla stanovena – především pro větší knihovny – také doporučená úroveň záznamu, což je vlastně minimální záznam rozšířený o další významné atributy děl, vyjádření a provedení.

### Schválená minimální úroveň záznamu

Indikátory u polí jsou vyznačeny pouze, pokud znamenají rozdíl v typu zapisovaných údajů.

p – údaj je povinný vždy

a – údaj je povinný, pokud je aplikovatelný (= údaj je v předepsaném prameni popisu, lze ho zjistit apod.; podrobnosti viz příslušná pravidla RDA)

Pole	Podpole	Název	p/a
<b>LDR</b>		<b>Návěští</b>	<b>p</b>
<b>001</b>		<b>Identifikační číslo</b>	<b>p</b>
<b>003</b>		<b>Identifikátor kontrolního čísla</b>	<b>p</b>
<b>005</b>		<b>Datum posledního zpracování</b>	<b>p</b>
<b>008</b>		<b>Údaje pevné délky</b>	<b>p</b>
		00-05 datum uložení do souboru (RRMMDD)	p
		06 typ data/publikační status (kód)	p
		07-10 datum 1	p
		15-17 místo vydání, produkce nebo realizace (kód země)	p
		35-37 jazyk popisné jednotky	p
		38 modifikace záznamu	p
<b>020</b>		<b>Mezinárodní standardní číslo knihy (ISBN)</b>	<b>a</b>
	\$a	ISBN	a
	\$q	vysvětlivka	a
	\$z	zrušené/chybné ISBN	a
<b>040</b>		<b>Zdroj katalogizace (neopakovatelné pole)</b>	<b>p</b>
	\$a	agentura zajišťující původní katalogizaci	p
	\$b	jazyk katalogizace	p
	\$c	agentura převádějící záznam do strojem čitelné podoby	a
	\$d	agentura, která záznam modifikovala (opakovatelné)	a
	\$e	použitá pravidla popisu	p
<b>041</b>		<b>Kód jazyka (vždy v případě opakovaných výskytů \$a u vícejazyčných publikací)</b>	<b>a</b>
	\$a	kód jazyka textu	a
<b>044</b>		<b>Kód země vydání (vždy v případě opakovaných výskytů</b>	<b>a</b>

		<b>\$a, např. u koedic)</b>	
	\$a	kód země vydání	a
<b>072 *</b>		<b>Kód předmětové kategorie</b>	<b>p*</b>
	\$a	klasifikační znak jako součást skupiny Konspektu	p
	\$x	slovní označení skupiny Konspektu	p
	\$2	kód zdroje - Konspekt	p
<b>080 *</b>		<b>Mezinárodní desetinné třídění (MDT)</b>	<b>p*</b>
	\$a	klasifikační znak MDT	p
	\$2	vydání	p
<b>100</b>		<b>Hlavní záhlaví - osobní jméno</b>	<b>a</b>
	\$a	osobní jméno	a
	\$b	římské číslice	a
	\$c	doplňky ke jménu jiné než data	a
	\$d	data související se jménem	a
	\$q	rozpis iniciál rodného/křestního jména	a
	\$7	číslo autority	a
<b>110</b>		<b>Hlavní záhlaví - jméno korporace</b>	<b>a</b>
	\$a	jméno korporace nebo jurisdikce jako vstupní prvek	a
	\$b	podřízená složka	a
	\$c	místo konání akce	a
	\$d	datum konání akce nebo podpisu smlouvy	a
	\$g	další různé informace	a
	\$n	číslo části/sekce/akce	a
	\$7	číslo autority	a
<b>111</b>		<b>Hlavní záhlaví - jméno akce</b>	<b>a</b>
	\$a	jméno akce nebo jurisdikce jako vstupní prvek	a
	\$c	místo konání akce	a
	\$d	datum konání akce	a
	\$e	podřízená složka	a
	\$g	další různé informace	a
	\$n	číslo části/sekce/akce	a
	\$q	jméno akce následující ve vstupním prvku za jménem jurisdikce	a
	\$7	číslo autority	a
<b>245</b>		<b>Údaje o názvu</b>	<b>p</b>
	\$a	název	p
	\$b	další údaje o názvu	a
	\$c	údaj o odpovědnosti atd.	a
	\$n	číslo části/sekce díla	a
	\$p	název části/sekce díla	a
<b>250</b>		<b>Údaje o vydání</b>	<b>a</b>
	\$a	označení vydání	a
<b>264_1</b> <b>**</b>		<b>Nakladatel</b>	<b>p</b>
	\$a	místo vydání	p
	\$b	jméno nakladatele	p



	\$c	datum vydání	p
<b>264_2</b> **		<b>Distributor</b>	<b>a</b>
	\$a	místo distribuce	a
	\$b	jméno distributora	a
	\$c	datum distribuce	a
<b>264_3</b> **		<b>Výrobce</b>	<b>a</b>
	\$a	místo výroby	a
	\$b	jméno výrobce	a
	\$c	datum výroby	a
<b>264_4</b> **		<b>Autorská práva</b>	<b>a</b>
	\$c	datum copyrightu	a
<b>300</b>		<b>Fyzický popis</b>	<b>p</b>
	\$a	rozsah	p
<b>336</b>		<b>Typ obsahu</b>	<b>p</b>
	\$a	typ obsahu – termín	p
	\$b	typ obsahu – kód	p
	\$2	zdroj	p
<b>338</b>		<b>Typ nosiče</b>	<b>p</b>
	\$a	typ nosiče – termín	p
	\$b	typ nosiče – kód	p
	\$2	zdroj	p
<b>490</b>		<b>Údaje o edici (neselekční)</b>	<b>a</b>
	\$a	údaj o edici	a
	\$v	označení svazku/pořadí	a
<b>5XX</b>		<b>Poznámky (povinné pouze v případech jednoznačně vymezených v RDA)</b>	<b>a</b>
	\$a	poznámka	a
<b>655</b> ***		<b>Žánr/Forma</b>	<b>p</b>
	\$a	žánr/forma či základní termín	p
	\$2	zdroj záhlaví nebo termínu	a
<b>700</b>		<b>Vedlejší záhlaví – osobní jméno</b>	<b>a</b>
	\$a	osobní jméno	a
	\$b	římské číslice	a
	\$c	doplňky ke jménu jiné než data	a
	\$d	data související se jménem	a
	\$q	rozpis iniciál rodného/křestního jména	a
	\$7	číslo autority	a
<b>710</b>		<b>Vedlejší záhlaví - jméno korporace</b>	<b>a</b>
	\$a	jméno korporace nebo jurisdikce jako vstupní prvek	a
	\$b	podřízená složka	a
	\$c	místo konání akce	a
	\$d	datum konání akce nebo podpisu smlouvy	a
	\$g	další různé informace	a

	\$n	číslo části/sekce/akce	a
	\$7	číslo autority	a
<b>711</b>		<b>Vedlejší záhlaví - jméno akce</b>	<b>a</b>
	\$a	jméno akce jako vstupní prvek	a
	\$c	místo konání akce	a
	\$d	datum konání akce	a
	\$e	podřízená složka	a
	\$g	další různé informace	a
	\$n	číslo části/sekce/akce	a
	\$q	jméno akce následující ve vstupním prvku za jménem jurisdikce	a
	\$7	číslo autority	a
<b>910</b>		<b>Údaje pro souborný katalog</b>	<b>p</b>
	\$a	sigla vlastníka	p
	\$r / \$s	\$r - roky odběru nebo \$s – svazky	a

Tab. 1

\* Pro pole 072 a 080: fakultativní údaje: záznam splňuje rozsah minimálního záznamu, obsahuje-li buď znak MDT, nebo údaj skupiny Konspektu.

\*\* Pro pole 264: hodnota druhého indikátoru určuje typ uváděných údajů: 1 - Nakladatel, 2 - Distributor, 3 - Výrobce, 4 - Autorská práva (pouze datum). **POVINNÉ JE VŽDY POLE 264 S DRUHÝM INDIKÁTOREM 1, a to i v případě, že údaje nelze převzít z knihy, ale musíme je dohledat či logicky odvodit alespoň místo a datum vydání. Pouze pokud pro pole 264\_1 nelze zjistit ani tyto základní údaje, bude nutno použít další výskyty s příslušnými indikátory. Tato situace ale není příliš pravděpodobná, protože neznámé místo a rok vydání obvykle lze odvodit buď z údajů o distribuci nebo z údajů o tisku.**

\*\*\* Pole 655 má buď druhý indikátor s hodnotou 7 a v podpoli \$2 vyplněný zdroj termínu (podrobnosti viz manuál MARC 21), nebo má druhý indikátor s hodnotou 4 a neobsahuje podpole \$2.

## Doporučený záznam

Doporučená úroveň záznamu zahrnuje údaje minimálního záznamu rozšířené o tato pole:

<b>130</b>		<b>Unifikovaný název (pro anonymní dílo)</b>	<b>a</b>
	\$a	Unifikovaný název	a
	\$f	data související s dílem	a
	\$k	podzáhlaví pro formu	a
	\$l	jazyk díla	a
	\$n	číslo části/sekce díla	a
	\$p	název části/sekce díla	a
	\$7	číslo autority	a
<b>240</b>		<b>Unifikovaný název (pro dílo s autorem v poli 1XX)</b>	<b>a</b>
	\$a	Unifikovaný název	a

	\$f	data související s dílem	a
	\$k	podzáhlaví pro formu	a
	\$l	jazyk díla	a
	\$n	číslo části/sekce díla	a
	\$p	název části/sekce díla	a
	\$7	číslo autority	a
<b>337</b>		<b>Typ média</b>	<b>a</b>
	\$a	typ média – termín	a
	\$b	typ média – kód	a
	\$2	zdroj	a
<b>650</b>		<b>Vedlejší věcné záhlaví – věcné téma</b>	<b>a</b>
	\$a	věcné téma jako vstupní prvek	a
	\$a	formální zpřesnění	
	\$x	všeobecné zpřesnění	a
	\$y	chronologické zpřesnění	a
	\$z	geografické zpřesnění	a
	\$2	zdroj záhlaví nebo termínu	a
	\$7	číslo autority	a
<b>700</b> <b>710</b> <b>711</b>		<b>Jméno osoby/korporace/konference (přidání podpolí pro zápis unifikovaného názvu v rámci záhlaví typu Autor/Název)</b>	<b>a</b>
	\$t	Název díla	a
	\$f	data související s dílem	a
	\$k	podzáhlaví pro formu	a
	\$l	jazyk díla	a
	\$n	číslo části/sekce díla	a
	\$p	název části/sekce díla	a
	\$7	číslo autority	a
<b>730</b>		<b>Unifikovaný název (další dílo v dokumentu – anonymní)</b>	<b>a</b>
	\$a	Unifikovaný název	a
	\$f	data související s dílem	a
	\$k	podzáhlaví pro formu	a
	\$l	jazyk díla	a
	\$n	číslo části/sekce díla	a
	\$p	název části/sekce díla	a
	\$7	číslo autority	a
<b>800</b>		<b>Vedlejší záhlaví pro edice – osobní jméno</b>	<b>a</b>
	\$a	osobní jméno	a
	\$b	římské číslice	a
	\$c	doplňky ke jménu jiné než data	a
	\$d	data související se jménem	a
	\$q	rozpis iniciál rodného/křestního jména	a
	\$t	název díla	a
	\$n	číslo části/sekce díla	a
	\$p	název části/sekce díla	a
<b>810</b>		<b>Vedlejší záhlaví pro edice – korporace</b>	<b>a</b>

	\$a	jméno korporace nebo jurisdikce jako vstupní prvek	a
	\$b	podřízená složka	a
	\$c	číslo části/sekce	a
	\$t	název díla	a
	\$n	číslo části/sekce díla	a
	\$p	název části/sekce díla	a
<b>830</b>		<b>Vedlejší záhlaví pro edice - unifikovaný název</b>	<b>a</b>
	\$a	unifikovaný název	a
	\$n	číslo části/sekce díla	a
	\$p	název části/sekce díla	a

\* \* \* \* \*

Pole 130, 240 a 730 pro unifikovaný název a podpole názvových údajů v polích 700, 710 a 711 umožní po doplnění formátu MARC 21 nebo zavedení nového formátu vygenerovat alespoň částečné údaje o díle a vyjádření.

Nové pole 337 (společně s poli 336 a 338, která jsou součástí Minimálního záznamu) nahrazuje dosavadní podpole 245 \$h.

## 2.3 Mapování základních polí MARC 21 a pravidel RDA

MARC pole	Název pole	Údaje RDA	Pravidlo RDA
020	ISBN	Identifikátor provedení	2.15
100/110/111	Hlavní záhlaví – jméno osoby/korporace	Tvůrce, slovní označení role	19.2, 18.5, I.2.1
245	Údaje o názvu	Název, údaje o odpovědnosti	2.3, 2.4
250	Údaje o vydání	Údaje o vydání	2.5
264	Nakladatelské údaje, údaje o vytvoření díla a údaje o autorských právech	Místo vydání/distribuce/výroby, Nakladatel/distributor/výrobce, Datum vydání/distribuce/výroby, Copyright	2.8, 2.9, 2.10, 2.11
300	Fyzický popis	Rozsah, ilustrační obsah, barva, rozměr	3.4, 7.15, 7.17, 3.5
336	Typ obsahu	Typ obsahu	6.9
337	Typ média	Typ média	3.2
338	Typ nosiče	Typ nosiče	3.3
490/830	Údaje o edici	Údaje o edici	2.12
5XX	Poznámky	Poznámky	2.17, 3.6-3.22, 7, ...
504	Poznámka o skryté bibliografii	Doplňující obsah	7.16
505	Formalizovaná poznámka k obsahu	Související dílo	25.1
546	Poznámka o jazyku	Jazyk obsahu	7.12
700/710/711	Vedlejší záhlaví – jméno osoby/korporace	Tvůrce, přispěvatel, slovní označení role	20.2, 18.5, I.3.1

Tab. 2

## 2.4 Interpunkce v bibliografickém popisu a základní schéma záznamu podle ISBD

K oddělení jednotlivých údajů se používá interpunkce ISBD. Tato interpunkce se zapisuje do záznamu, není-li dále uvedeno jinak. Zapsaná interpunkce slouží k zobrazení záznamu, ve kterém jsou údaje definovány použitou interpunkcí.

Podrobnější instrukce a příklady zápisu interpunkce ISBD pro jednotlivé typy údajů jsou v této příručce uvedeny jako součást jednotlivých polí.

### Hlavní záhlaví

#### [Unifikovaný název]

**Hlavní název = Souběžný název : další názvová informace. Číslo části/sekce díla, Název části díla / první údaj o odpovědnosti ; další údaje o odpovědnosti. -- Označení vydání. -- První místo vydání : první nakladatel, datum vydání. -- Rozsah : další fyzické údaje ; rozměr + doprovodný materiál. -- (Hlavní název edice / údaj o odpovědnosti k edici, ISSN edice ; číslování v rámci edice. Název subedice ; číslování v rámci subedice). -- Poznámky. -- Standardní číslo**

### Vedlejší záhlaví

MDT

## 2.5 Odkazy

Podrobnější průběžně aktualizované informace ke katalogizaci jsou dostupné na stránkách Národní knihovny ČR.

Databáze Národní knihovny ČR (včetně České národní bibliografie a databáze národních autorit):

<http://aleph.nkp.cz/>

Stránky Národních autorit:

<http://authority.nkp.cz/>

Stránky Katalogizační politiky s odkazy na další metodické materiály:

<http://www.nkp.cz/o-knihovne/odborne-cinnosti/zpracovani-fondu/katalogizacni-politika/standard1>

## 2.6 Terminologie

V metodice se vyskytuje nová terminologie, která se objevuje v pravidlech RDA:

*Tvůrce* – osoba s hlavní autorskou odpovědností za vznik díla

*Příspěvatel* – osoba s vedlejší autorskou odpovědností (autor doprovodných ilustrací, překladatel, editor apod.)

*Zdroj* – může se jednat o dílo, provedení, vyjádření i exemplář; v tomto materiálu je obvykle míněn zdroj na úrovni provedení (odpovídá výrazu „dokument“ v dřívější terminologii )

Dále se nově používají názvy entit podle FRBR:

*Dílo* – abstraktní entita podle modelu FRBR, intelektuální nebo umělecký výtvar (za samostatné dílo se považují i parafráze, adaptace pro děti, parodie, dramatizace apod.)

*Vyjádření* – intelektuální nebo umělecká realizace díla ve formě zápisu, zvukového záznamu apod. (novým vyjádřením může být např. revize, překlad...)

*Provedení* – fyzická podoba vyjádření díla (např. jedno určité vydání knihy)

*Jednotka* – jednotlivý exemplář provedení

### 3 Popis polí minimálního/doporučeného záznamu pro SK ČR

Pole jsou uspořádána podle číselného označení. V rámci polí, do kterých se zapisují údaje v souladu s RDA, je informace o souvisejících pravidlech. V případě selekčních údajů pole bloku 1XX a 7XX, jejichž definice podpolí je totožná, jsou zařazena jako celek do bloku 1XX a obsahují i informace k volbě selekčního údaje.

#### Návěští (NO)

Návěští nemá žádné indikátory a podpole, údaje jsou definovány pozicí. Většinu pozic lze generovat systémem či předdefinovat do pracovního listu/šablony.

#### Pozice

##### 00-04 Délka záznamu

##### 05 Status záznamu

- a doplněný záznam
- c opravený záznam
- d zrušený záznam
- n nový záznam
- p doplněný prozatímní záznam

##### 06 Typ záznamu

- a textový dokument
- c hudebnina
- d rukopisná hudebnina
- e kartografický dokument
- f rukopisný kartografický dokument
- g projekční médium
- i nehudební zvukový záznam
- j hudební zvukový záznam
- k dvojrozměrná neprojekční grafika
- m počítačový soubor/elektronický zdroj
- o souprava, soubor (kit)
- p smíšený dokument
- r trojrozměrný předmět, přírodní objekt
- t rukopisný textový dokument

##### 07 Bibliografická úroveň

- a analytická část (monografická)
- b analytická část (seriálová)



- c sbírka
- d podjednotka
- i integrační zdroj
- m monografie
- s seriál

#### **08 Typ kontroly**

- # není specifikován
- a archivní dokument

#### **09 Použitá znaková sada**

- # MARC-8
- a UCS/Unicode

#### **10 Délka indikátorů**

#### **11 Délka označení podpole**

#### **12-16 Bázová adresa údajů**

#### **17 Úroveň úplnosti záznamu**

- # úplná úroveň
- 1 úplná úroveň, bez dokumentu v ruce
- 2 méně než úplná úroveň, bez dokumentu v ruce
- 3 zkrácený záznam
- 4 základní úroveň
- 5 částečně zpracovaný záznam
- 7 minimální úroveň
- 8 před vydáním dokumentu
- u není znám
- z nelze použít

#### **18 Forma katalogizačního popisu (z hlediska souladu s ISBD)**

- # jiná než ISBD
- a AACR 2
- c vynechána interpunkce ISBD
- i přítomna interpunkce ISBD
- u není znám

#### **19 Propojení s jiným záznamem**

- # není specifikována, nelze použít
- a soubor
- b část/svazek s nezávislým názvem
- c část/svazek se závislým názvem

#### **20 Počet znaků délky pole**

#### **21 Délka počáteční znakové pozice**

#### **22 Délka implementačně definované části**

## 23 Není definován

### Příklady

-----nam-a22-----a-4500

nový záznam pro tištěnou monografii popsanou podle AACR2, použitá znaková sada Unicode

-----nam-a22-----i-4500

nový záznam pro tištěnou monografii popsanou podle RDA a s interpunkcí ISBD, použitá znaková sada Unicode

## 001 Kontrolní číslo (NO)

Pole nemá žádné indikátory a podpole. Systémové kontrolní číslo přiděluje instituce záznamu při jeho vytváření nebo distribuci.

## 003 Identifikátor kontrolního čísla (NO)

Kód agentury, jejíž systémové kontrolní číslo je uvedeno v poli 001. Nejedná se o běžnou siglu knihovny používanou v Česku, ale o kód z *MARC Code List for Organizations*. Kódovník spravuje Library of Congress. O identifikátor lze požádat na adrese <http://www.loc.gov/marc/organizations/form-eng.html>.

### Příklady

001 np12345

003 CZ-PrNK

001 00017421

003 CZ-BrMZK

001 2745500089

003 CZ-OIVK

## 005 Datum posledního zpracování (NO)

Pole nemá žádné indikátory a podpole. Obsahuje 16 znaků (včetně desetinné tečky), určujících datum a čas poslední transakce záznamu, ve tvaru RRRRMMDDHHMMSS.F. Obvykle je generováno systémem.

### Příklady

005 20040511141923.0

[tj. 11. května 2004, 14:19:23]

## 008 Údaje pevné délky - specifikace pro knihy (NO)

Pole nemá žádné indikátory a podpole, údaje jsou definovány pozicí. Celé pole obsahuje 40 pozic.

### Znakové pozice společné pro všechny dokumenty

#### 00-05 Datum uložení do souboru

Datum prvního uložení záznamu ve tvaru RRMMDD; nikdy se nemění. Toto datum je obvykle generováno systémem.

#### 06 Typ data/Publikační status

*[Typograficky zvýrazněny jsou nejčastěji používané kódy pro knihy]*

- b data nevedena - datum před n.l. (obvykle se nepoužívá)
- | kód se neuvádí

##### Jedno datum

- e podrobné datum
- s **jedno známé/pravděpodobné datum**

##### Složená data

- i data zahrnutá ve sbírce
- k data většiny sbírky
- m **rozmezí dat (u vícedílných popisných jednotek)**
- p datum distribuce/zveřejnění/vydání a datum produkce/nahrávky, pokud jsou odlišná
- r datum reprintu/reedice a datum původního vydání
- t **datum vydání a datum copyrightu**

##### Neznámá data

- n neznámá data (tj. v poli 264 není uvedeno žádné datum; používá se např. u speciálních typů dokumentů)
- q **nejisté datum (rok vydání neznámý, ale lze určit přibližné rozmezí let vydání)**

##### Status pokračujícího zdroje

- c průběžně vydávaný
- d s ukončeným vydáváním
- u status není znám (datum zahájení a/nebo ukončení vydáváním není známo)

#### 07-10 Datum 1

#### 11-14 Datum 2

Zapíše-li se Datum, nahrazují se chybějící číslice u neznámých dat znakem „u“. U neukončených vydání (aktivní pokračující zdroje či vícesvazkové publikace) se na pozicích 11-14 zapisují číslice 9999.

### 15-17 Místo vydání, produkce nebo realizace

Dvou- nebo tříznakový kód místa vydání. Případná neobsazená pozice vpravo obsahuje mezeru. V české praxi se používají pouze kódy na úrovni zemí, nikoli nižších geografických oblastí. Při přebírání záznamů s kódy nižší úrovně se doporučuje opravit na kód země. Je-li pouze jedno místo vydání (nebo více, ale stejná země), zapisuje se kód pouze zde, tj. nezapisuje se již pole 044. Je-li potřeba zapsat více kódů (více zemí), zapisuje se zde pouze první kód a v poli 044 se pak uvádějí v opakovaných výskytech podpole \$a všechny příslušné kódy zemí. Pro neznámé místo vydání se používá dvouznakový kód „xx“.

### 35-37 Jazyk dokumentu

Tříznakový kód jazyka popisné jednotky. V české praxi je schválen postup obdobný jako u místa vydání (viz pozice 008/15-17): je-li popisná jednotka originálem v jediném jazyce, uvádí se kód tohoto jazyka pouze zde a pole 041 se již nezapisuje. V případě dokumentu ve více jazycích, překladu, s cizojazyčnými resumé, apod. se všechny kódy jazyků zapisují do příslušných podpolí v poli 041 a na pozicích 008/35-37 se zapisuje pouze kód dominantního jazyka popisné jednotky.

### 38 Modifikace záznamu

Kód označuje, zda je nějaký údaj v bibliografickém záznamu modifikací informace vyskytující se v katalogizované jednotce, nebo zda byl určen k zápisu do strojem čitelného záznamu. Za modifikace se považuje např. romanizace údajů, které byly původně uvedeny v nelatinkovém písmu, či nahrazení znaků, které nemohou být převedeny do strojem čitelné podoby. Záznam se nepovažuje za modifikovaný, pokud se do latinky převádí pole záznamu, ve kterém nedochází k transkripci údajů převzatých z popisné jednotky (např. záhlaví či celá pole, pokud neobsahují citace, atd.).

- # nemodifikován (např. běžná česká produkce)
- d vynechán podrobný rozpis
- o plně v latině/tisk lístků v latině (např. transliterace)
- r plně v latině/tisk lístků v nelatinkovém písmu
- s zkrácený
- x vynechané znaky
- | kód se neuvádí

### 39 Zdroj katalogizace

Kód označuje původní katalogizační zdroj záznamu. Zdroj, tj. bibliografická agentura, která záznam vytvořila, se pak uvádí v podpoli \$a pole 040.

- # národní bibliografická agentura
- c program kooperativní katalogizace
- d jiný zdroj
- u není znám
- | kód se neuvádí

### Příklady

Příklady pole 008 pro monografie **viz** úplné příklady.

## 020 Mezinárodní standardní číslo knihy (O)

### Indikátory

Indikátory nejsou definovány. Pozice jsou prázdné.

### Interpunkce

V české praxi se číslo ISBN zapisuje včetně spojovníků (manuál *MARC 21. Bibliografický popis* uvádí zápis bez spojovníků, zahraniční praxe není jednotná). Číslo se zapisují bez iniciál „ISBN“.

### 13místné ISBN

Od roku vydání 2007 jsou platná pouze 13místná ISBN! Pokud je v publikaci uvedeno jen 10místné ISBN, považuje se za chybné a zapíše se do \$z. 10místná ISBN jsou platná pro publikace vydané do r. 2006 včetně.

### Podpole

#### **\$a ISBN (NO)**

Zapisuje se číslo platné pro popisnou jednotku.

#### **\$c Dostupnost (NO)**

Obvykle se uvádí údaj o ceně (v pořadí: označení měny, číselný údaj).

#### **\$q Zpřesnění (O)**

Zapisuje se např. údaj o svazku, vazbě, formát online zdroje...

#### **\$z Zrušené/chybné ISBN (O)**

Neexistuje-li platné ISBN, může být v záznamu zapsáno pouze podpole \$z.

### Příklady

**020 \$a978-80-86197-29-8\$q(online :\$qpdf)**

**020 \$a978-80-7121-039-0\$q(svazek 1 :\$qbrožováno)**

**020 \$a978-80-7121-084-6\$q(svazek 2 :\$qbrožováno)**

*[tištěná kniha nebo elektronická předloha tištěné knihy]*

**020 \$a80-239-4013-9\$q(vázáno)\$z978-80-239-4013-8**

*[digitalizovaná kniha, rok vydání 2004]*

## 040 Zdroj katalogizace (NO)

### Indikátory

Indikátory nejsou definovány. Pozice jsou prázdné.

### Podpole

**\$a Agentura zajišťující původní katalogizaci (NO)**

V české praxi se obvykle používají zavedené sigly institucí (např. ABA001, OSA001).

**\$b Jazyk katalogizace (NO)**

Pro záznamy vytvořené v českých institucích čeština, tj. kód cze.

**\$c Agentura převádějící záznam do strojem čitelné podoby (NO)**

**\$d Agentura, která záznam modifikovala (O)**

Modifikace ve smyslu oprava záznamu (!! přípis jednotky není modifikace). Toto podpole je opakovatelné, ale opakovaný výskyt pro tutéž instituci se nezapisuje.

**\$e Použitá pravidla popisu (NO)**

Podpole se nezapisuje v případě, že popisujeme podle AACR2.

### Příklady

040 \$aABA001\$bcze\$erda

*[původní záznam vytvořený v RDA v NK ČR]*

040 \$aBOA001\$bcze\$dOSA001\$dABA001\$erda

*[původní záznam MZK, doplnění záznamu SVK Ostrava, oprava NK ČR, záznam v RDA]*

## 041 Kód jazyka (O)

V české praxi je schválen následující postup používání pole 041: je-li popisná jednotka originálem v jediném jazyce, uvádí se kód tohoto jazyka pouze v poli 008/35-37 a pole 041 se již nezapisuje. V případě dokumentu ve více jazycích, překladu, s cizojazyčnými resumé, apod. se všechny kódy jazyků zapisují do příslušných podpolí v poli 041 a na pozicích 008/35-37 se zapisuje pouze kód dominantního jazyka popisné jednotky. Používá se kódovník MARC.

V případě potřeby lze zapsat textovou poznámku o jazyku popisné jednotky v poli 546. Ale: poznámka o jazyku předlohy překladu se zapisuje ve všeobecné poznámce 500.

V případě vícejazyčných publikací se doporučuje rozpis kódů jazyků (tedy nikoli použití kódu *mul*).

### Indikátory

**První indikátor:** indikátor překladu

- # Informace není dostupná
- 0 Není/neobsahuje překlad
- 1 Je/obsahuje překlad

**Druhý indikátor:** kódovník jazyků MARC

- # Kódy převzaty z kódovníku MARC
- 7 Zdroj kódů uveden v \$2

### Podpole

#### **\$a Kód jazyka textu (O)**

Opakovatelné pro zápis všech jazyků textu v dokumentu. Kódy se zapisují v pořadí podle významnosti zastoupení jazyka v textu, jinak podle abecedy.

#### **\$b Kód jazyka resumé (O)**

Kód(y) resumé, bez ohledu na to, liší-li se od jazyka textu. Kódy se zapisují v pořadí podle anglické abecedy.

#### **\$h Kód jazyka originálu (O)**

Kód(y) jazyka originálu se zapisují za kód(y) jazyka předlohy.

#### **\$k Kód jazyka překladu zprostředkujícího původní text (O)**

Kód(y) jazyka předlohy se zapisují před kód(y) jazyka originálu

### Příklady

0411 \$acze\$heng

*[překlad z angličtiny do češtiny]*

0410 \$acze\$beng\$bger

*[původní český text, německé a anglické resumé]*

0411 \$acze\$krus\$hkir

*[překlad ruského překladu kyrgyzského originálu]*



- 0411 \$acze\$ager\$hger**  
*[souběžný český a německý text, český text je přeložen z německého originálu]*
- 0410 \$acze\$hun**  
*[dvoujazyčný slovník česko-maďarský]*
- 0410 \$acze\$ager\$hun\$apol**  
*[sborník původních příspěvků ve 4 jazycích]*

## **044 Kód země vydání/výroby (NO)**

V české praxi se používají pouze kódy na úrovni zemí, nikoli nižších geografických oblastí. Při přebírání záznamů se zapsanými kódy nižší úrovně se doporučuje opravit je na kód země.

### **Indikátory**

Indikátory nejsou definovány. Pozice jsou prázdné.

### **Podpole**

#### **\$a Kód země vydání/výroby (O)**

Je-li pouze jedno místo vydání (nebo více, ale stejná země), zapisuje se kód pouze v 008/15-17, tj. nezapisuje se již pole 044. Je-li potřeba zapsat více kódů (více zemí), zapisuje se kód z 008/15-17 v prvním výskytu podpole \$a, v opakovaných výskytech podpole \$a pak všechny příslušné kódy zemí.

### **Příklady**

#### **044 \$axr\$agw**

*[koedice českého a německého nakladatele, tj. země vydání Česko a Německo]*

## 072 Skupina Konspektu (O)

Pole obsahuje údaj skupiny Konspektu, do které je obsah dokumentu zařazen. Pole 072 se opakuje, jsou-li dokumentu přiděleny dvě skupiny Konspektu.\*

Druhý indikátor má hodnotu 7, podpole \$2 obsahuje údaj Konspektu označující používané kategorizační schéma, podpole \$9 obsahuje údaj Předmětové kategorie, do které je daná skupina Konspektu zařazena.

V minimálním záznamu pro souborný katalog je povinné uvést buď znak skupiny Konspektu (pole 072) nebo klasifikační znak MDT (pole 080).

### Indikátory

**První indikátor:** nedefinován

**Druhý indikátor:** kód zdroje

**7 Zdroj specifikován v podpoli \$2**

### Podpole

**\$a Klasifikační znak skupiny Konspektu (NO)**

**\$x Slovní vyjádření skupiny Konspektu (NO)**

**\$2 Kód zdroje (NO)**

**\$9 Pořadové číslo předmětové kategorie (NO)**

### Příklady

**072 7 \$a60\$xBiotechnologie. Genetické inženýrství\$2Konspekt\$92**

**072 7 \$a791\$xFilm. Cirkus. Lidová zábava\$2Konspekt\$93**

\* Dvě skupiny Konspektu se přidělují:

1. spadá-li obsah dokumentu do dvou odlišných tematických oblastí a nelze určit převládající tematickou oblast - jen ve výjimečných případech

2. k vyjádření určitých formálních charakteristik (v pořadí druhý znak skupiny Konspektu, jako první v pořadí se uvádí hlavní téma dokumentu, tedy obor - za obor se považuje i národní literatura) při popisu

- literatury pro děti a mládež
- učebnic
- jazykových slovníků
- bibliografií
- biografii
- rukopisů, starých tisků a vzácných dokumentů
- map, atlasů, glóbů a starých map

## Příklady

**072 7 \$a821.162.3-1\$xČeská poezie\$2Konspekt\$925**

**072 7 \$a821-93\$xLiteratura pro děti a mládež (beletrie)\$2Konspekt\$926**

**072 7 \$a913(4)\$xGeografie Evropy, reálie, cestování\$2Konspekt |97**

**072 7 \$a912\$xMapy. Atlasy. Glóby\$2Konspekt\$97**

## 080 Mezinárodní desetinné třídění (O)

Pole obsahuje znak Mezinárodního desetinného třídění (MDT). Pole 080 se opakuje, je-li potřeba přidělit popisné jednotce více znaků MDT.

Fakultativní údaj v minimálním záznamu pro souborný katalog.

V minimálním záznamu pro souborný katalog je povinné uvést buď klasifikační znak MDT (pole 080), nebo znak skupiny Konspektu (pole 072).

### Indikátory

**První indikátor:** Typ vydání

- # Informace není dostupná
- 0 Úplné vydání
- 1 Zkrácené vydání

**Druhý indikátor:** nedefinován

### Podpole

**\$a Klasifikační znak MDT (NO)**

**\$b Číslo jednotky (NO)**

**\$x Pomocný znak (O)**

**\$2 Vydání (NO)**

**\$2 Vydání (NO)**

Obsahuje text/kód označující vydání MDT.

- Kód MRF označuje znaky MDT v rozsahu MRF (Master Reference File)
- Kód MRF-sel označuje Vybrané znaky MDT
- Kód undef označuje nerozlišené znaky MDT

### Kódovník pro varianty MDT

u	úplné vydání (FID 419 + doplňky a změny)
s	střední vydání (FID 590, Matica slovenská 1981)
v	vybrané znaky (MAKS v.1.1, NK ČR 1993)
z	výtah pro veřejné knihovny (FID 640, Praha 1987)
h	hrubší třídění na úrovni jednotlivých oborů nebo i komplexů oborů (např. 51, 52, 53 ..., v krajním případě jen 5)
MRF	MDT-MRF
MRF-sel	vybrané znaky MDT-MRF
undef	nerozlišené znaky MDT

## Příklady

- 080 \$a001:005.71(211)\$2MRF *polární stanice*
- 080 \$a111.852(091)\$2MRF *dějiny estetiky*
- 080 \$a61:576.7.086.83\$2MRF *regenerační medicína*
- 080 \$a(437.3)\$2MRF *Česko*
- 080 \$a(048.8)\$2MRF *monografie*
- 080 \$a(048.8:082)\$2MRF *kolektivní monografie*
- 
- 080 \$a551.1/.4\$2MRF-sel *Všeobecná geologie*
- 080 \$a159.9.07\$2MRF-sel *Experimentální psychologie. Psychologický výzkum*
- 080 \$a811.135\$2MRF-sel *Balkánské románské jazyky. Rumunština. Moldavština*

## 100/700 Hlavní/vedlejší záhlaví pro osobní jména

### A. Volba selekčního údaje (souvisí obvykle se zápisem v poli 245, někdy též se zápisem v poznámkách v oblasti 5XX)

Jako hlavní/vedlejší záhlaví se zapisují osoby, které se podílely na vzniku díla/vyjádření/provedení. Tyto osoby se uvádějí obvykle v souladu s údaji o odpovědnosti uvedenými v poli 245, tedy podle **národní interpretace** schválené Pracovní skupinou pro jmenné zpracování dne 25.6.2014:

- jsou-li autoři (přímí i nepřímí) uvedeni na titulní stránce, zapisují se všichni jak do pole 245, tak do polí 100/700 jako selekční údaje (*bez ohledu na počet uvedených autorů je vždy první z nich uveden v hlavním záhlaví*)
- jsou-li na titulní stránce uvedeni pouze nepřímí autoři (např. editor), zapisují se do 245 a 700 a přímí autoři se již nedohledávají
- není-li na titulní stránce uveden žádný údaj o odpovědnosti, dohledávají se PŘÍMÍ (hlavní) autoři v dalších pramenech popisu v tomto pořadí: obálka knihy, hlavička, rub titulní stránky, tiráž; pokud v některém prameni údaje najdeme, nehledáme už v dalším v pořadí (tj. údaj o autorech není na tit. s., není v hlavičce, je na rubu tit. s., už nehledáme další údaje v tiráži); zapisují se do polí 245 a 100/700
- pokud nejsou překladatelé HLAVNÍHO OBSAHU DÍLA (= nikoli tedy překladatelé resumé, jedné kapitoly, popisků k fotografiím apod.) a ilustrátoři (příp. fotografové) S VÝZNAMNÝM AUTORSKÝM PODÍLEM (=nikoli autor jedné ilustrace, autor zdobných prvků doprovázejících text, obálky apod.; u fotografií významný autorský podíl znamená, že v knize je obsaženo velké množství fotografií od jednoho nebo několika málo fotografů, nikoli velké množství fotografií pocházejících od různých osob, jako tomu bývá např. u turistických průvodců) uvedeni na titulní stránce, dohledávají se obdobně jako v bodu A3 a zapisují se do polí 245 a 700.

V případě, že na zdroji není uveden žádný autor, nedohledává se. Výjimkou jsou díla, jejichž tvůrce je obecně znám/tvůrci jsou známi, pouze nejsou v určitém provedení uvedeni. V těchto případech se zapíše v poli 245 v hranaté závorce a v příslušném poli 100/700 jako selekční údaj.

Je-li osoba zapsána jako selekční údaj v poli 100 nebo 700, měla by o ní být zmínka také v popisných údajích – nejčastěji v poli 245, někdy též v poznámkách (pole oblasti 5XX).

Do pole 100 se zapisuje jméno tvůrce, tj. osoby, která má hlavní autorskou odpovědnost za vznik díla. V záznamu smí být pouze jedno pole 100 a současně s ním se nesmí v jednom záznamu vyskytovat ani pole 110, 111 nebo 130. Je-li tvůrců více, do pole 100 se zapíše pouze první z nich.

Do pole/polí 700 se uvádějí:

- další tvůrce/tvůrci
- přispěvatelé (tj. osoby s podílem na vzniku díla, ale ne s hlavní odpovědností – patří sem editoři, sestavitelé, autoři doprovodných ilustrací, překladatelé apod.)

V každém výskytu pole 700 smí být zapsána pouze jedna osoba.

## Příklady

1001 \$aŽemlička, Jan

24510 \$aCelní zákon a předpisy související v praxi /\$cJan Žemlička, Pavel Hruška, Helena Nováková, Jana Zelená, Květoslav Horák

7001 \$aHruška, Pavel

7001 \$aNováková, Helena

7001 \$aZelená, Jana

7001 \$aHorák, Květoslav

*[Dílo má pět tvůrců se stejnou mírou autorské odpovědnosti.]*

24500 \$aPsychologie /\$ceditoři: Z. Pavel, H. Levá, J. Procházková

7001 \$aPavel, Zbyněk

7001 \$aLevá, Hana

7001 \$aProcházková, Jiřina

*[na zdroji není uveden tvůrce, pouze editoři]*

1000 \$aMolière,\$d1622-1673\$7jn19981001860

24514 \$aDie Schule der Frauen :\$bLuftspiel in fünf Aufzügen /\$c[Molière]

*[autor není uveden na zdroji]*

## B. Zápis selekčního údaje (změna jména, pseudonymy apod.)

### Různá jména používaná jednou osobou

Pokud autor změnil jméno a začal ho používat ve svých dílech, zapisuje se jako záhlaví nové jméno.

Pokud používá jako autor několik různých identit (tj. publikuje pod několika pseudonymy nebo pod vlastním jménem a pseudonymem/pseudonymy, často v různých literárních žánrech nebo sice ve stejném žánru, ale jedná se o samostatné série děl s různými postavami), používá se pro každé dílo to jméno, pod kterým bylo dílo publikováno (případně pod kterým je vydáváno nejčastěji).

### Různé podoby téhož jména

Pro volbu správné podoby jména (pravopis, iniciály/rozepsaná jména apod.) se používá přednostně Soubor národních autorit, dostupný na stránkách Národní knihovny ČR:

<http://authority.nkp.cz/>

Je-li u jména faktická nebo katalogizační chyba (víme, že autor již zemřel, ale datum úmrtí v autoritním záznamu chybí; podoba jména neodpovídá pravidlům RDA, ale dříve používaným pravidlům AACR2R, případně starším standardům používaným před rokem 1996 apod.), převezmeme autoritní podobu, ale na chybu upozorníme Oddělení národních autorit:

<http://authority.nkp.cz/kontakty/>



## **Pokud autor není uveden v bázi národních autorit, postupujeme následujícím způsobem:**

Není-li autor v Souboru autorit NK, používá se přednostně národní bibliografie země, v níž autor převážně publikuje v originále. U většiny zemí jsou tyto databáze dostupné prostřednictvím Internetu.

Výjimkou jsou anglicky mluvící země (např. Velká Británie), jejichž autoři se vždy ověřují v souboru autorit Library of Congress.

Nelze-li autora najít v národní bibliografii, ověřují se jména v dalších příručkách, doporučených na stránkách Národních autorit ČR:

<http://autority.nkp.cz/jmenne-autority/zdroje/>

Nelze-li zahraničního autora ověřit v žádných pramenech v zemi, v níž publikuje, použije se databáze Library of Congress:

<http://authorities.loc.gov/>

Nelze-li autora ověřit v žádných podobných pramenech, použijeme podobu jména, použitou v prvním popisovaném provedení.

U jmen v jazycích používajících jiné než latinkové písmo se použije transliterace podle Doporučení pro přepis nelatinkových písem do latinky (Praha : Národní knihovna, 2006). I v případě přebírání jmen z pramenů používajících jiný přepis se doporučuje dohledat správný tvar. Pouze v případě, kdy podobu jména v původním písmu a/nebo v doporučované transliteraci nelze najít, zapíše se jméno v podobě nalezené v příručkovém prameni.

## **Jména obsahující prefixy (mluvnické členy a/nebo předložky):**

### **Afrikánština**

- prefix se zapisuje na začátku jména
  - Von Breitenbach, Friedrich

### **Čeština a slovenština** (obvykle se jedná o předložku)

- česká interpretace: předložka se zapisuje na začátku jména, ale je vyloučena z řazení (viz materiál Oddělení národních autorit):

<http://autority.nkp.cz/jmenne-autority/metodicke-materialy/metodika-tvorby-personalnich-autorit-marc-21/>

- <<ze>> Žerotína, Karel

### **Nizozemština a vlámsština**

- prefix "ver" se zapisuje na začátku jména
- ostatní prefixy se zapisují až na konec jména
  - Reve, Gerard Kornelis van het
- u nizozemských autorů jejichž jméno je cizího původu se prefix zapisuje na konec jména
- u belgických autorů, jejichž jméno je cizího původu, se řídíme instrukcemi pro příslušný jazyk, z něhož jméno pochází

### **Angličtina**

- prefix se zapisuje na začátek jména
  - Du Maurier, Daphne
  - Von Braun, Wernher

### **Francouzština**

- člen nebo předložka stažená se členem se zapisuje na začátku jména
- pouze samotná předložka se zapisuje na konec jména
  - La Fontaine, Jean de

### **Němčina**

- u jmen německého nebo nizozemského původu se člen nebo předložka stažená se členem zapisuje na začátek jména
  - Zur Linde, Otto
- samotná předložka se zapisuje na konec jména
  - Goethe, Johann Wolfgang von
- u jmen jiného než německého nebo nizozemského původu je prefix na konci jména
  - Du Bois-Reymond, Emil

### **Italština**

- u současných jmen se prefix zapisuje na začátek jména
  - Da Ponte, Lorenzo
- u středověkých a raně novověkých jmen ověřte v příručkových pramenech
  - Medici, Lorenzo de'
- je-li použit jako vstupní prvek italský šlechtický titul obsahující předložku, předložka se nezapisuje na začátku jména

### **Portugalština**

- prefix se zapisuje na konec jména
  - Santos, João Antonio Correia dos

### **Rumunština**

- prefix "de" se zapisuje na konec jména
  - Hurmuzaki, Eudoxiu de
- v ostatních případech se prefix zapisuje na začátek jména
  - A Mariei, Vasile

### **Skandinávské jazyky (dánština, norština, švédština)**

- je-li prefix skandinávského, německého nebo nizozemského původu, zapisuje se na konec jména (s výjimkou nizozemského "de")
  - Linné, Carl von
- v ostatních případech je prefix na začátku jména
  - La Cour, Jørgen Karl

### **Španělština**

- pokud je prefixem pouze mluvnický člen, zapisuje se na začátek jména
  - El Bravo, Pancho
- v ostatních případech se prefixy zapisují na konec jména
  - Casas, Bartolomé de las

**Jiné prefixy než mluvnické členy nebo předložky se zapisují na začátek jména, jsou vstupním prvkem**

**Příklad:**

\$aMacDonald, Betty,\$d1908-1958

**Řecká nebo latinská jména**

Objevuje-li se jméno autora v řecké nebo latinské formě i v národním jazyce, zvolíme formu nejčastěji se vyskytující v příručkových pramenech.

V případě pochybností se použije latinská/řecká forma u autorů činných převážně před rokem 1400 a podoba jména v rodném/přijaté jazyce autora u osob činných po roce 1400. Jedná-li se o jméno neobsahující příjmení a v českých příručkových pramenech existuje běžně užívaná česká forma jména, použijeme tuto českou podobu.

**Příklad:**

\$aFrantišek z Assisi,\$csvatý,\$d1182-1226

**Jména neobsahující příjmení (první indikátor 0)**

Existuje-li u autorů popisovaných pod křestním/rodným jménem běžně používaná česká forma, zapíše se v této podobě:

**Příklad:**

\$aAlžběta \$bII,\$cbritská královna

**Ale:**

\$aJuan Carlos\$bII,\$cšpanělský král

**Jména sestávající z iniciál, jednoho slova nebo fráze**

Je-li autor znám pod iniciálami, slovem nebo frází, zapíše se tento údaj jako jméno v podpoli \$a. První indikátor bude mít hodnotu 0.

**C. Zápis záhlaví typu Autor/Název (POUZE V POLI 700)**

Záhlaví typu Autor/název se vytváří obvykle v případě, kdy v jednom dokumentu vyjde několik děl bez společného názvu.

Podrobnější instrukce viz materiál k popisu přtitisků:

[http://www.nkp.cz/o-knihovne/odborne-cinnosti/zpracovani-fondu/schvalene-materialy/fond\\_pritisky\\_instrukce12.htm](http://www.nkp.cz/o-knihovne/odborne-cinnosti/zpracovani-fondu/schvalene-materialy/fond_pritisky_instrukce12.htm)

V první části pole 700 se zapisují údaje o tvůrci (v dřívější terminologii „hlavní autor“). Je-li autor uveden v souboru autorit, použije se autoritní podoba jména.

Záhlaví Autor/Název NEOBSAHUJE číslo autority PRO AUTORA v podpoli \$7 (platí pro Souborný katalog a Českou národní bibliografii; v některých databázích/systémech mohou existovat individuální odchylky, které se však nemají přenášet do databází SKC a NKC).

Ke jménu autora se připojuje podpole \$t (vždy), v případě potřeby podpole \$f, \$k, \$l, \$n, \$p a číslo NÁZVOVÉ autority v podpoli \$7.

Do autorských údajů se v záhlaví Autor/Název zapisuje pouze tvůrce díla; má-li dílo několik tvůrců, v záhlaví Autor/Název se uvádí pouze PRVNÍ z nich, tj. ten, který by v úplném záznamu na samostatné dílo byl v poli 100.

**Příklad:**

245 00 \$aJejí pastorkyňa /\$cGabriela Preissová. Maryša / A. a V. Mrštíkové  
700 12 \$aPreissová, Gabriela, \$d1862-1946. \$tJejí pastorkyňa  
700 12 \$aMrštík, Alois, \$d1861-1925. \$tMaryša \$7aun2007386618  
700 1# \$aMrštík, Vilém, \$d1863-1912 \$7jk01082335

*[Dílo „Její pastorkyňa“ v době vzniku této metodiky nemělo autoritní záznam, proto pole neobsahuje podpole \$7. Zápis Viléma Mrštíka v poli 700 s druhým indikátorem prázdným je z hlediska pravidel nestandardní, ale je to vzhledem k možnostem formátu jediný způsob, jak druhého/dalšího tvůrce díla zapsat tak, aby byl vyhledatelný.]*

Jedná-li se o anonymní dílo, tj. dílo, u kterého se neuvádí žádný tvůrce, nezapisuje se do pole 700, ale **do pole 730**.

---

### Indikátory

**První indikátor:** indikátor formy jména

- 0** Jméno se uvádí pod rodným/křestním jménem
- 1** Jméno se uvádí pod příjmením
- 3** Jméno se uvádí pod jménem rodiny (rodu)

**Příklady:**

1001 \$aNěmcová, Božena,\$d1820-1862  
1000 \$aAvicenna, \$d980-1037  
1000 \$aČaroděj OZ,\$d1955-

### **Druhý indikátor**

**pro pole 100** nedefinován

**pro pole 700**

- #** typ nespecifikován
- 2** analytické záhlaví

Druhý indikátor v poli 700 označuje hodnotu, která identifikuje typ vedlejšího záhlaví. Hodnota # označuje, že vedlejší záhlaví není určeno pro analytické účely (= pole obsahuje pouze údaje o autorovi).

Hodnota 2 označuje, že popisná jednotka obsahuje dílo, pro které se vytváří vedlejší záhlaví. (Obvykle se jedná o záhlaví typu Autor/Název. Viz obecná část, bod C.)

### Podpole (jmenná část)

#### **\$a** Osobní jméno (NO)

Viz obecná část k polím 100/700.

#### **\$b** Římské číslice (NO)

Obsahuje římskou číslici, případně další část jména. Používá se u osob popisovaných pod křestním/rodným jménem (jmen s prvním indikátorem 0).

**Příklad:**

\$aKarel\$bIV.,\$cčeský král a římský císař,\$d1316-1378  
\$aKarel\$bI. Franz Josef,\$crakouský císař,\$d1887-1922

**\$c Doplnky ke jménu jiné než data (O)**

Tituly nebo jiné výrazy, spojované se jménem.

Patří sem:

- šlechtické tituly (zapisují se v původním jazyce)
- tituly panovníků, jejich manželů/manželek a dětí (použije se výraz v českém jazyce, pokud existuje)
- označení náboženských hodností (v češtině, pokud pro hodnost existuje český výraz)
- svatí (použije se výraz „svatý“)
- duchové (např. u zápisu spiritistických seancí; použije se výraz „duch“)
- oficiální oslovení (např. Mrs. – používá se pouze ve výjimečných případech, kdy je osoba v dostupných pramenech identifikována pouze jménem, pouze příjmením nebo jménem manžela apod.)
- římské číslice u jmen obsahujících příjmení
- další slova nebo fráze

**Příklady:**

\$aJosefína,\$ccísařovna, choť Napoleona I., francouzského císaře,\$d1763-1814  
\$aWilliams, Hank,\$c III,\$d1972-  
\$aSmith, James,\$cMrs.

**\$d Data související se jménem (NO)**

Data narození a úmrtí; nejsou-li snadno zjistitelná, pak lze napsat období působnosti, případně alespoň století.

Podrobné informace viz stránky Oddělení národních autorit:

<http://autority.nkp.cz/jmenne-autorit/metodicke-materialy/metodika-tvorby-personalnich-autorit-marc-21/>

**Příklady:**

\$d1912-1990

*[datum narození a úmrtí]*

\$d-1690

*[je známo pouze datum úmrtí]*

\$d1840-asi 1914

*[pravděpodobné datum úmrtí]*

\$dčinný 1380-1400

*[nejsou známa data narození a úmrtí, pouze období působnosti]*

**\$q Rozpis iniciál rodného/křestního jména nebo úplnější forma jména (NO)**

Úplná podoba křestního (osobního) jména/křestních (osobních) jmen, pokud jsou v podpoli \$a uvedena pouze iniciálami.

**Příklady:**

\$aWells, H. G.\$q(Herbert George),\$d1866-1946

\$aStephenson, Nathaniel W.\$q(Nathaniel Wright),\$d1867-1935

**\$7 Číslo autority (NO)**

Číslo autority (pro osobní jméno) v rámci souboru národních autorit.

**Příklady:**

\$aProcházka, Alois\$j01101092

[autor uveden v souboru autorit pod číslem „j01101092“]

\$a Procházka, Alfred

[autor není uveden v souboru autorit]

**Podpole (názevová část)**

**\$f Data související s dílem (NO)**

**\$k Podzáhlaví pro formu (O)**

**\$l Jazyk díla (NO)**

**\$n Číslo části/sekce díla (O)**

**\$p Název části/sekce díla (O)**

**\$t Název díla (NO)**

Přednostně se zapisuje unifikovaný název, pokud existuje.

Úvodní mluvnický člen se nezapisuje.

**\$7 Číslo autority (NO)**

Číslo autority UNIFIKOVANÉHO NÁZVU v rámci souboru národních autorit.

Podrobné pokyny pro stanovení unifikovaného názvu a pro vyplnění podpolí viz pole 130/240. Jediným rozdílem je zápis vlastního unifikovaného názvu, který se v polích 130/240/730 zapisuje v podpoli \$a, zatímco v polích 700/710/711 patří do podpole \$t.

**Interpunkce**

**\$a**Osobní jméno

**\$a**Osobní jméno,**\$c**Doplňky ke jménu jiné než data

**\$a**Osobní jméno,**\$d**Data související se jménem

**\$a**Osobní jméno**\$b**Římské číslice,**\$d**Data související se jménem

**\$a**Osobní jméno,**\$c**Doplňky ke jménu jiné než data,**\$d**Data související se jménem

**\$a**Osobní jméno**\$q**(Rozpis iniciál rodného/křestního jména),**\$d**Data související se jménem

**\$a**Osobní jméno,**\$c**Doplňky ke jménu jiné než data**\$q**(Rozpis iniciál rodného/křestního jména),**\$d**Data související se jménem.**\$t**Název díla

## 110/710 Hlavní/vedlejší záhlaví pro korporaci

### A. Volba selekčního údaje

Jako hlavní/vedlejší záhlaví se zapisují korporace, které mají autorský podíl na vzniku díla/vyjádření/provedení.

Je-li korporace zapsána jako selekční údaj v poli 110 nebo 710, měla by o ní být zmínka také v popisných údajích – obvykle buďto v poli 245 nebo v poznámkách (pole oblasti 5XX).

Pro zápis jmen korporací s autorskou odpovědností za vznik díla/vyjádření/provedení jsou určena pole 110 a 710.

Do pole 110 se zapisuje korporace s hlavní autorskou odpovědností za vznik díla.

V záznamu smí být pouze jedno pole 110 a současně s ním se nesmí v jednom záznamu vyskytovat ani pole 100, 111 nebo 130.

Hlavní odpovědnost korporace za dílo je stanovena v užším rozsahu než je tomu u osob.

Jedná se o tyto kategorie dokumentů:

- a) **díla administrativního charakteru** zabývající se korporací samotnou nebo její činností, způsobem práce, financemi a/nebo působením nebo jejími úředníky, personálem a/nebo členstvím (členy) nebo jejími prameny
- b) **díla, která zaznamenávají kolektivní myšlení korporace** (zprávy z komisí, výborů atd., oficiální údaje o vnější politice korporace)
- c) **díla zaznamenávající jednání legislativních, soudních, vládních a dalších korporací**
- d) **díla, která jsou zprávami o kolektivních aktivitách** - konferencích (sborníky...), expedicích (výsledku výzkumu...) nebo událostech (výstavách, veletrzích, festivalech...) splňujících definici korporace za předpokladu, že konference, expedice nebo událost je v popisovaném zdroji uvedena
- e) **díla, která jsou výsledkem společné aktivity skupin interpretů jako celku** za předpokladu, že odpovědnost skupiny přesahuje rutinní provedení
- f) **kartografické dokumenty** pocházející od korporací, které nejsou odpovědné pouze za jejich vydání a distribuci
- g) **právní dokumenty** následujících druhů: zákony, dekrety hlavy státu, nejvyššího představitele nebo nejvyššího výkonného orgánu, návrhy zákonů, správní předpisy, ústavy, soudní řády, soudní rozhodnutí, soudní protokoly
- h) **pojmenovaná individuální umělecká díla jednoho nebo několika umělců** vystupujících jako korporace

Korporace s další autorskou odpovědností se zapisují do pole 710.

V každém výskytu pole 710 smí být zapsána pouze jedna korporace.

### Příklady

1102 \$aOCLC

24510 \$aOCLC annual report

24500 \$aDrevnite civilizacii v Bălgarskite zemi  
500 \$aNad názvem: Bălgarska akademija na naukite, Nacionalen archeologičeski institut i muzej  
7102 \$aNacionalen archeologičeski institut i muzej (Bălgarska akademija na naukite)

## B. Zápis selekčního údaje

### Různé formy jména korporace

Pro volbu správné podoby jména se používá přednostně Soubor národních autorit, dostupný na stránkách NK (v rámci tohoto souboru autorit jsou zpracována i jména řady zahraničních korporací):

<http://authority.nkp.cz/>

Je-li u jména faktická nebo katalogizační chyba, převezmeme autoritní podobu, ale na chybu upozorníme Oddělení národních autorit:

<http://authority.nkp.cz/kontakty/>

Pokud korporace není uvedena v bázi národních autorit, ověříme si podobu jména (u všech zahraničních korporací) nejdříve v databázi Library of Congress:

<http://authorities.loc.gov/>

Teprve není-li korporace uvedena v Library of Congress, hledáme v dalších pramenech. Nelze-li jméno korporace ověřit v žádných dostupných pramenech, použije se podoba jména, použitá v popisovaném zdroji.

U jmen korporací v jazycích používajících jiné než latinkové písmo se použije transliterace podle Doporučení pro přepis nelatinkových písem do latinky (Praha : Národní knihovna, 2006). I v případě přebírání jmen z pramenů používajících jiný přepis se doporučuje dohledat správný tvar. Pouze v případě, kdy podobu jména v původním písmu a/nebo v doporučené transliteraci nelze najít, zapíše se jméno v podobě nalezené v příručkovém prameni.

Jméno korporace se zapisuje v konvenční podobě – tj. v té podobě, v jaké je všeobecně známo (není tedy nutno jméno zapisovat v úředním znění).

#### **Příklad:**

\$aFrantiškáni

#### **Nikoli:**

- × Ordo fratrum minorum
- × Řád menších bratří
- × Minorité

#### **Jazyk**



Vyskytuje-li se jméno korporace v několika jazycích, zapíše se v jazyce korporace. Pokud je oficiálních jazyků několik a jedním z nich je čeština, v poli 100/700 bude jméno zapsáno česky.

Příklady:

\$aNárodní knihovna České republiky

\$aNacionalna biblioteka Sv. sv. Kiril i Metodij

\$aOrganizace spojených národů. \$bKomise pro lidská práva

### **Kvalifikátor**

Kvalifikátor je doplňující informace ke jménu korporace. Uvádí se v kulatých závorkách, zapisuje se v češtině.

Je to bližší určení korporace v případě, kdy by mohlo dojít k záměně s jinou korporací nebo s jinou entitou. Kvalifikátorem může být obecný výraz (např. u jména, ze kterého není zřejmé, že se jedná o korporaci), bližší geografické určení, nadřízená korporace (v případech, kdy je nutno ji uvést, ale jméno korporace nesplňuje podmínky pro zápis v kombinaci podpolí \$a \$b) apod.

**Příklady:**

\$aKarel Vaněk (firma)

\$aMarsyas (hudební skupina)

\$aHistorický ústav (Akademie věd ČR)

\$aHistorisches Museum (Altdorf, Švýcarsko)

\$aHistorisches Museum (Bamberg, Německo)

\$aArcheologický ústav (Akademie věd ČR : Brno, Česko)

### **Popis pod jurisdikcí**

Státní instituce jako je vláda, parlament, magistrát atd. se zapisují pod státním/správním celkem, jehož jsou orgánem.

V podpolí \$a potom používáme jako vstupní prvek konvenční jméno příslušného správního celku; to by mělo být zapsáno v české formě, pokud existuje. Pro ověření správného tvaru geografických jmen používáme soubor geografických autorit, dostupný na stránkách Národní knihovny ČR:

<http://authority.nkp.cz/>

V těchto případech má první indikátor hodnotu 1.

Příklady:

\$aČesko.\$bParlament

\$aPardubice (Česko).\$b Magistrát

\$aBavorsko (Německo).\$bStaatsministerium der Finanzen

Zvláštním typem korporace popisované pod jurisdikcí jsou nejvyšší představitelé států (prezident), mezinárodních organizací a církví (papež, arcibiskup apod.).

Za jurisdikcí a jménem úřadu (v české formě, pokud existuje) je v závorce uvedeno funkční období a příjmení nebo osobní jméno.

**Příklady:**

\$aItálie.\$bPrezident (1978-1985 : Pertini)

\$aKatolická církev.\$bPapež (2005-2013 : Benedikt XVI.)

\$aOrganizace spojených národů.\$bGenerální tajemník (1997-2006 : Annan)

Osoby se zapisují tímto způsobem pouze v případě, kdy jsou tvůrci popisovaného díla z titulu své funkce – tj. jedná-li se o oficiální dokument.

**Příklad:**

1101 \$aČesko.\$bPrezident (1993-2003 : Havel)

24510 \$aEvropa jako úkol :\$bvýběr z projevů 1990-2004 /\$cVáclav Havel

**Ale:**

1001 \$aHavel, Václav,\$d1936-2011

24510 \$aZahradní slavnost /\$cVáclav Havel

### Konference se jménem korporace jako vstupním prvkem

Dalším zvláštním typem korporace je konference/akce zapisovaná v poli 110/710.

Jedná se o akce, jejichž jediným názvem je obecný výraz (Výroční zasedání, Meeting, Sitzung apod.)

V těchto případech je vstupním prvkem zapisovaným v podpoli \$a jméno korporace, název konference se uvádí v podpoli \$b jako její podřízená složka.

Podrobný popis podpolí \$c, \$d, \$n viz informace k polím 111/711.

**Příklady:**

110 2# \$aAmerican Veterinary Medical Association.\$bMeeting

110 2# \$aDeutsche Gesellschaft für Asienkunde.\$bTagung\$d(2005 :\$cBerlín, Německo)

### Změna jména korporace

Změní-li se jméno korporace, z hlediska katalogizace se potom jedná o jinou korporaci.

V poli 110/710 tedy bude zapsané jméno odpovídající době, kdy byl zdroj publikován.

**Příklady:**

110 2# \$a Ústav vědeckých lékařských informací\$7ko2002102683

*[zdroj publikovaný v r. 1985; jedná se o jméno korporace v období 1977-1992]*

110 2# \$aNárodní lékařská knihovna (Praha, Česko)\$7kn20010709487

*[zdroj publikovaný v r. 2000; tatáž korporace po změně jména v r. 1992; v souboru autorit figuruje pod novým číslem autority jako samostatný autoritní záznam]*

Úvodní členy na počátku polí se obvykle vynechávají (s výjimkou případů, kdy chceme řadit záhlaví pod členem). Veškerá diakritika či speciální znaky na počátku polí zůstávají zachovány, při řazení jsou ignorovány.

### C. Zápis záhlaví typu Autor/Název (POUZE V POLI 710)

Záhlaví typu Autor/název se vytváří obvykle v případě, kdy v jednom dokumentu vyjde několik děl bez společného názvu.

Podrobnější instrukce viz materiál k popisu přitisků:

[http://www.nkp.cz/o-knihovne/odborne-cinnosti/zpracovani-fondu/schvalene-materialy/fond\\_pritisky\\_instrukce12.htm](http://www.nkp.cz/o-knihovne/odborne-cinnosti/zpracovani-fondu/schvalene-materialy/fond_pritisky_instrukce12.htm)

V první části pole 710 se zapisují údaje o korporaci s hlavní odpovědností za vznik díla. Je-li korporace uvedena v souboru autorit, použije se autoritní podoba jména.

Záhlaví Autor/Název NEOBSAHUJE číslo autority PRO KORPORACI v podpoli \$7 (platí pro Souborný katalog a Českou národní bibliografii; v některých databázích/systémech mohou existovat individuální odchylky, které se však nemají přenášet do databází SKC a NKC).

Ke jménu korporace se připojuje podpole \$t (vždy), v případě potřeby podpole \$f, \$k, \$l, \$n, \$p a číslo NÁZVOVÉ autority v podpoli \$7.

Do autorských údajů se v záhlaví Autor/Název zapisuje pouze korporace s hlavní odpovědností za vznik díla; je-li takových korporací několik, v záhlaví Autor/Název se uvádí pouze PRVNÍ z nich, tj. ta, která by v úplném záznamu na samostatné dílo byla v poli 110. (Tento případ může nastat, ale je mnohem méně častý než u osob s autorskou odpovědností.)

Jedná-li se o anonymní dílo, nezapisuje se do pole 710, ale **do pole 730**.

#### Indikátory

**První indikátor:** indikátor formy jména

- 0** Invertovaná forma jména
- 1** Jméno jurisdikce
- 2** Jméno v přímém pořadí

První indikátor má hodnotu „2“ vždy, kromě případů, kdy je korporace zapisována pod jurisdikcí.

#### **Druhý indikátor**

**pro pole 110** nedefinován

**pro pole 710**

- #** typ nespecifikován
- 2** analytické záhlaví

**Druhý indikátor** v poli 710 označuje hodnotu, která identifikuje typ vedlejšího záhlaví.

Hodnota # označuje, že vedlejší záhlaví není určeno pro analytické účely (= pole obsahuje pouze údaje o korporaci).

Hodnota 2 označuje, že popisná jednotka obsahuje dílo, pro které se vytváří vedlejší záhlaví. (Obvykle se jedná o záhlaví typu Autor/Název. Viz obecná část, bod C.)

### **Podpole pro jména korporací v záhlaví**

**\$a Jméno korporace nebo jurisdikce jako vstupní prvek (NO)**

Viz obecná část k polím 110/710.

**\$b Podřízená složka (O)**

Jako podřízená složka se zapisujem korporace, z jejíhož jména vyplývá, že se jedná o podřízenou složku jiné korporace, a němůže tedy být zapsaná samostatně. Podpole \$b je opakovatelné pro další složky na nižší hierarchické úrovni.

**Příklady:**

\$aNárodní knihovna České republiky.\$bOdbor služeb

\$aUniverzita Karlova. \$bFilozofická fakulta

\$aOrganizace spojených národů. \$bValné shromáždění. \$bVýbor pro informace

**Alé:**

710 2# \$a Univerzita Karlova.\$bFilozofická fakulta

710 2# \$aUniverzita Karlova.\$bPřírodovědecká fakulta

*[dvě pole z jednoho záznamu; na zdroji bylo uvedeno: Filozofická a Přírodovědecká fakulta Univerzity Karlovy]*

**\$c Místo konání akce (NO)**

Viz popis podpolí k polím 111/711.

**\$d Datum konání akce nebo podpisu smlouvy (O)**

Viz popis podpolí k polím 111/711.

**\$g Další různé informace (O)**

**\$n Číslo části/sekce akce (O)**

Viz popis podpolí k polím 111/711.

**\$q Jméno akce následující za jménem jurisdikce ve vstupním prvku (NO)**

**\$7 Číslo autority (NO)**

Číslo autority (pro korporaci) v rámci souboru národních autorit.

### **Podpole (názvová část)**

**\$f Data související s dílem (NO)**

**\$k Podzáhlaví pro formu (O)**

**\$l Jazyk díla (NO)**

**\$n Číslo části/sekce díla (O)**

**\$p Název části/sekce díla (O)**

**\$t Název díla (NO)**

Přednostně se zapisuje unifikovaný název, pokud existuje.

Úvodní mluvnický člen se nezapisuje.

**\$7 Číslo autority (NO)**

Číslo autority UNIFIKOVANÉHO NÁZVU v rámci souboru národních autorit.

Podrobné pokyny pro stanovení unifikovaného názvu a pro vyplnění podpolí viz pole 130/240. Jediným rozdílem je zápis vlastního unifikovaného názvu, který se v polích 130/240/730 zapisuje v podpoli \$a, zatímco v polích 700/710/711 patří do podpole \$t.

### **Interpunkce**

**\$a**Jméno korporace nebo jurisdikce jako vstupní prvek

**\$a**Jméno korporace nebo jurisdikce jako vstupní prvek (kvalifikátor)

**\$a**Jméno korporace nebo jurisdikce jako vstupní prvek (první kvalifikátor : druhý kvalifikátor)

**\$a**Jméno korporace nebo jurisdikce jako vstupní prvek (kvalifikátor).**\$b**Podřízená složka

**\$a**Jméno korporace nebo jurisdikce jako vstupní prvek.**\$b**Podřízená složka**\$d**(Datum konání akce :**\$c**Místo konání akce)

**\$a**Jméno korporace nebo jurisdikce jako vstupní prvek.**\$t**Název díla.**\$f**Data související s dílem

**\$a**Jméno korporace nebo jurisdikce jako vstupní prvek.**\$k**Podzáhlaví pro formu.**\$n**Číslo části/sekce díla,**\$p**Název části/sekce díla

**\$a**Jméno korporace nebo jurisdikce jako vstupní prvek.**\$b**Podřízená složka (kvalifikátor).**\$t**Název díla.**\$i**Jazyk díla.**\$k**Podzáhlaví pro formu.**\$f**Data související s dílem

**\$a**Jméno korporace nebo jurisdikce jako vstupní prvek.**\$t**Název díla.**\$p**Název části/sekce díla.**\$i**Jazyk díla

## 111/711 Jména akcí

Akce (konference apod.) je z hlediska katalogizačních pravidel druhem korporace. Proto se na ní vztahují stejná pravidla.

Akce/konference se tedy zapisuje jako hlavní záhlaví v poli 111, pokud je v popisovaném zdroji výslovně uvedena (viz informace k polím 110/710, seznam typů korporací, které se zapisují jako hlavní záhlaví, bod d).

V záznamu smí být pouze jedno pole 111 a současně s ním se nesmí v jednom záznamu vyskytovat ani pole 100, 110 nebo 130.

Případné další akce se zapisují do pole 711.

V každém výskytu pole 711 smí být zapsána pouze jedna akce.

Pro volbu správné podoby jména používáme přednostně Soubor národních autorit, dostupný na stránkách:

<http://authority.nkp.cz/>

Je-li u jména faktická nebo katalogizační chyba, převezmeme autoritní podobu, ale na chybu upozorníme Oddělení národních autorit:

<http://authority.nkp.cz/kontakty/>

Pokud konference není uvedena v bázi národních autorit, ověříme si podobu jména nejdříve v databázi Library of Congress:

<http://authorities.loc.gov/>

Teprve není-li akce uvedena v Library of Congress, hledáme v dalších pramenech.

Nelze-li jméno akce ověřit v žádných dostupných pramenech, použije se podoba jména, použitá v popisovaném zdroji.

U jmen akcí v jazycích používajících jiné než latinkové písmo se použije transliterace podle Doporučení pro přepis nelatinkových písem do latinky (Praha : Národní knihovna, 2006). I v případě přebírání jmen z pramenů používajících jiný přepis se doporučuje dohledat správný tvar. Pouze v případě, kdy podobu jména v původním písmu a/nebo v doporučené transliteraci nelze najít, zapíše se jméno v podobě nalezené v příručkovém prameni.

Akce (konference), jejichž názvem je pouze obecný výraz (Zasedání, Meeting, Tagung...) se zapisují v polích 110/710 jako podřízená složka pořádající korporace.

Úvodní členy na počátku polí se obvykle vynechávají (s výjimkou případů, kdy chceme řadit záhlaví pod členem). Veškerá diakritika či speciální znaky na počátku polí zůstávají zachovány, při řazení jsou ignorovány.

Za jménem akce se v kulaté závorce zapisují údaje o pořadí, datu a místu konference.

Pořadí podpolí tedy je: \$a \$n \$d \$c.

### **Zápis záhlaví typu Autor/Název (pouze v poli 711!)**

Záhlaví typu Autor/název se vytváří obvykle v případě, kdy v jednom dokumentu vyjde několik děl bez společného názvu.

Podrobnější instrukce viz materiál k popisu přítisků:

[http://www.nkp.cz/o-knihovne/odborne-cinnosti/zpracovani-fondu/schvalene-materialy/fond\\_pritisky\\_instrukce12.htm](http://www.nkp.cz/o-knihovne/odborne-cinnosti/zpracovani-fondu/schvalene-materialy/fond_pritisky_instrukce12.htm)

V první části pole 711 se zapisují údaje o akci s hlavní odpovědností za vznik díla. Je-li akce uvedena v souboru autorit, použije se autoritní podoba jména.

Záhlaví Autor/Název NEOBSAHUJE číslo autority PRO AKCI v podpoli \$7 (platí pro Souborný katalog a Českou národní bibliografii; v některých databázích/systémech mohou existovat individuální odchylky, které se však nemají přenášet do databází SKC a NKC).

Ke jménu akce se připojuje podpole \$t (vždy), v případě potřeby podpole \$f, \$k, \$l, \$n, \$p a číslo NÁZVOVÉ autority v podpoli \$7.

Do autorských údajů se v záhlaví Autor/Název zapisuje pouze akce s hlavní odpovědností za vznik díla; je-li takových akcí několik, v záhlaví Autor/Název se uvádí pouze PRVNÍ z nich, tj. ta, která by v úplném záznamu na samostatné dílo byla v poli 111. (Tento případ může nastat, ale je mnohem méně častý než u osob s autorskou odpovědností)

Jedná-li se o anonymní dílo, nezapisuje se do pole 711, ale **do pole 730**.

### **Indikátory**

**První indikátor:** indikátor formy jména

**0** Invertovaná forma jména

**1** Jméno jurisdikce

**2** Jméno v přímém pořadí

První indikátor mívá obvykle hodnotu „2“.

### **Druhý indikátor**

**pro pole 111** nedefinován

**pro pole 711**

**#** typ nespecifikován

**2** analytické záhlaví

**Druhý** indikátor v poli 711 označuje hodnotu, která identifikuje typ vedlejšího záhlaví.

Hodnota # označuje, že vedlejší záhlaví není určeno pro analytické účely (= pole obsahuje pouze údaje o akci).

Hodnota 2 označuje, že popisná jednotka obsahuje dílo, pro které se vytváří vedlejší záhlaví. (Obvykle se jedná o záhlaví typu Autor/Název.)

### **Podpole pro jména akcí v záhlaví**

**\$a** Jméno akce nebo jurisdikce jako vstupní prvek (NO)

**\$c Místo konání akce (NO)**

Místo konání akce by mělo být zapsáno v české formě, pokud existuje. Pro ověření správného tvaru geografických jmen používáme soubor geografických autorit. Za jménem místa se uvádí i jméno země.

**\$d Datum konání akce (NO)**

Datem se zde rozumí rok konání. Přesné datum se zapisuje pouze v případě, kdy by bylo nutno rozlišit dvě akce stejného jména pořádané v témže roce.

**\$e Podřízená složka (O)**

**\$g Další různé informace (O)**

**\$n Číslo části/sekce/akce (O)**

Číslo akce se uvádí řadovou číslovkou, arabskou číslicí.

**\$q Jméno akce následující za jménem jurisdikce ve vstupním prvku (NO)**

**\$7 Číslo autority (NO)**

Číslo autority (pro akci) v rámci souboru národních autorit.

**Podpole (názvová část)**

**\$f Data související s dílem (NO)**

**\$k Podzáhlaví pro formu (O)**

**\$l Jazyk díla (NO)**

**\$n Číslo části/sekce díla (O)**

**\$p Název části/sekce díla (O)**

**\$t Název díla (NO)**

Přednostně se zapisuje unifikovaný název, pokud existuje.

Úvodní mluvnický člen se nezapisuje.

**\$7 Číslo autority (NO)**

Číslo autority UNIFIKOVANÉHO NÁZVU v rámci souboru národních autorit.

Podrobné pokyny pro stanovení unifikovaného názvu a pro vyplnění podpolí viz pole 130/240. Jediným rozdílem je zápis vlastního unifikovaného názvu, který se v polích 130/240/730 zapisuje v podpoli \$a, zatímco v polích 700/710/711 patří do podpole \$t.

**Interpunkce**

**\$a**Jméno akce nebo jurisdikce jako vstupní prvek

**\$a**Jméno akce nebo jurisdikce jako vstupní prvek (kvalifikátor)

**\$a**Jméno akce nebo jurisdikce jako vstupní prvek**\$d**(Datum konání akce :**\$c**Místo konání akce).**\$e**Podřízená složka

**\$a**Jméno akce nebo jurisdikce jako vstupní prvek.**\$q**Jméno akce následující za jménem jurisdikce ve vstupním prvku**\$d**(Datum konání akce :**\$c**Místo konání akce)



**\$a**Jméno akce nebo jurisdikce jako vstupní prvek.**\$n**(Číslo části/sekce díla :**\$d**Datum konání akce :**\$c**Místo konání akce)

**\$a**Jméno akce nebo jurisdikce jako vstupní prvek.**\$t**Název díla (kvalifikátor).**\$f**Data související s dílem

**\$a**Jméno akce nebo jurisdikce jako vstupní prvek.**\$t**Název díla.**\$l**Jazyk díla.**\$k**Podzáhloví pro formu.**\$f**Data související s dílem

**\$a**Jméno akce nebo jurisdikce jako vstupní prvek.**\$t**Název díla.**\$p**Název části/sekce díla.**\$l**Jazyk díla

**\$a**Jméno akce nebo jurisdikce jako vstupní prvek.**\$t**Název díla ;**\$v**Označení svazku/pořadí

### **Příklady**

7112 \$aPraha - město zpráv a zpravodajství\$d(1997 :\$cPraha, Česko)

1112 \$aInternational Conference on Adult Education\$n(4. :\$d1985 :\$cPaříž, Francie)

## 130/240 Unifikované názvy

### A. Volba unifikovaného názvu

Unifikovaný název je název obsahující nejznámější, konvenční podobu názvu. Usnadňuje přístup k záznamům jednoho díla, publikovaného pod různými názvy (variantní názvy, název originálu a překladu apod.) a v různých jazycích.

Pro volbu správné podoby unifikovaného názvu se používá přednostně Soubor národních autorit, dostupný na stránkách Národní knihovny ČR:

<http://autority.nkp.cz/>

Neexistuje-li v Souboru národních autorit stanovený tvar, řídíme se následujícími instrukcemi:

U děl vydaných po roce 1500 by unifikovaným názvem měl být název, pod nímž bylo dílo nejčastěji publikováno v originálním jazyce. V praxi se obvykle, je-li to možné a odpovídá-li to používaným katalogizačním pravidlům, řídíme podobou unifikovaného názvu v příslušné národní bibliografii.

U děl publikovaných před rokem 1501 by unifikovaným názvem měl být název v originálním jazyce, vyskytující se nejčastěji v současných příručkových pramenech. Pokud toto hledisko nelze aplikovat, zvolíme (v tomto pořadí):

- název používaný v novodobých vydáních
- název používaný ve starších vydáních
- název používaný v rukopisech

Výjimku tvoří:

- **Klasická a byzantská řecká díla**

V těchto případech zvolíme jako unifikovaný název název běžně používaný v českém jazyce.

Neexistuje-li běžně používaná česká podoba názvu, použijeme latinský název.

Neexistuje-li běžně používaný název v českém ani latinském jazyce, použijeme řecký název

- **Anonymní díla, která nejsou psána řeckým ani latinským písmem**

V těchto případech zvolíme jako unifikovaný název název běžně používaný v českém jazyce, pokud takový název existuje.

Je-li třeba odlišit dvě díla se stejným názvem a stejným tvůrcem, lze jako doplněk zapsat např. formu díla, datum jeho vzniku, místo vzniku, případně další rozlišující charakteristiku. Tyto údaje uvádíme za názvem v kulaté závorce.

Datum jako doplněk je povinným údajem pouze u zápisu názvu smlouvy.

### **Posvátné knihy**

Název posvátné knihy se uvádí v českém jazyce, pokud existuje.

Části posvátných knih se uvádějí jako podzáhlaví hlavního názvu.

#### **Příklady:**

130 0 \$aBible.\$pStarý zákon.\$ISlovensky

130 0 \$aTripitaka.\$pSútrapitaka.\$lČesky

V případě Bible se soubory knih, jednotlivé knihy nebo jejich části zapisují jako podzáhlaví přímo za hlavní název, tedy bez označení Starý zákon/Nový zákon

**Příklad:**

130 0 \$aBible.\$pPíseň písní

### **Zákony a právní dokumenty**

Při popisu skupin zákonů a právních dokumentů k jednomu tématu se jako unifikovaný název volí tzv. skupinový název, pokud existuje.

Seznam používaných skupinových názvů je k dispozici zde:

[http://autority.nkp.cz/unifikovane-nazvy/copy\\_of\\_pouzivane-skupinove-un/](http://autority.nkp.cz/unifikovane-nazvy/copy_of_pouzivane-skupinove-un/)

## **B. Zápis unifikovaného názvu**

Do **pole 130** se zapisuje unifikovaný název u anonymních děl – tj. u těch, u nichž není uveden žádný tvůrce v polích 100/110/111.

Do **pole 240** se zapisuje unifikovaný název v případě, kdy dílo má tvůrce, uváděného v poli 100/110/111.

Pole 130 a 240 se liší v indikátorech (viz dále); volba údajů, jejich další struktura a zápis do podpolí jsou shodné.

Obsahuje-li dokument dvě nebo více jazykových verzí téhož díla, nepoužívá se pole 130/240. Verze se pak zapisují do samostatných výskytů polí 700/710/711/730.

Další podrobné pokyny k unifikovaným názvům (včetně doporučených pramenů pro ověřování názvů) viz stránky Národních autorit ČR:

<http://autority.nkp.cz/unifikovane-nazvy>

### **Indikátory pro pole 130**

**První indikátor:** vyloučení znaků z řazení

**0-9 Počet vyloučených znaků**

(vzhledem k tomu, že úvodní člen se nezapisuje, bude mít první indikátor vždy hodnotu „0“)

**Druhý indikátor:** nedefinován

### **Indikátory pro pole 240**

**První indikátor:** zobrazení a tisk

**0 Název se netiskne ani nezobrazuje**

**1 Název se tiskne nebo zobrazuje**

**Druhý indikátor:** vyloučení znaků z řazení

**0-9 Počet vyloučených znaků**

(vzhledem k tomu, že úvodní člen se nezapisuje, bude mít první indikátor vždy hodnotu „0“)

### **Podpole**

**\$a Unifikovaný název (NO)**

Úvodní mluvnický člen se obvykle vynechává (s výjimkou případů, kdy chceme řadit záhlaví pod členem).

**\$d Datum podpisu smlouvy (O)**

Unifikovaného názvu pro smlouvu se jedná o povinný údaj.

**\$f Data související s dílem (NO)**

Datum vydání. (Datum sloužící k odlišení stejných názvů **nepatří** do tohoto podpole.) Zapisuje se v kulaté závorce přímo za název.

**\$k Podzáhlaví pro formu (O)**

Obvykle výrazy jako Rukopis, Výběr, atd., Protokoly

**\$l Jazyk díla (NO)**

Povinný údaj. Zapisuje se v českém jazyce, s velkým počátečním písmenem.

**Příklad:**

0411 \$aspa\$heng

24010 \$aMidsummer night's dream.\$lŠpanělsky

24510 \$aSueño de una noche de verano /\$cWilliam Shakespeare

**\$n Číslo části/sekce díla (O)**

**\$p Název části/sekce díla (O)**

Způsob zápisu podpolí \$n a \$p je obdobný jako v poli 245.

**\$7 Číslo autority (NO)**

Číslo autority UNIFIKOVANÉHO NÁZVU v rámci souboru národních autorit.

Pokud na unifikovaný název neexistuje autoritní záznam, podpole \$7 se v záznamu neuvádí.

**Interpunkce**

Hranaté závorky, ve kterých se unifikovaný název zobrazuje, katalogizátor nezapisuje, generují se systémem.

**Podpole \$a:** Následuje-li další podpole, ukončuje se podpole \$a tečkou. V podpoli \$a lze k unifikovanému názvu (z důvodu rozlišení) připojit údaj v kulatých závorkách; tento údaj je součástí podpole \$a. Následuje-li další podpole, za uzavírací kulatou závorkou se zapíše tečka.

**Podpole \$d:** Rok podpisu, u sbírky smluv či u smlouvy mezi čtyřmi a více účastníky, se uvádí v kulatých závorkách. Pouze následuje-li další podpole, za uzavírací kulatou závorkou se zapíše tečka.

**Podpole \$f** není ukončeno interpunkcí (s výjimkou neukončeného či nejistého data).

**Podpole \$k** se neukončuje interpunkcí, pokud nenásleduje podpole \$n (pak se ukončuje tečkou) nebo podpole \$d (pak se ukončuje čárkou).

**Podpole \$l** se neukončuje interpunkcí, pokud nenásleduje další podpole; ukončuje se tečkou, následuje-li další podpole.

**Vzor**

**\$a**Unifikovaný název

**\$a**Unifikovaný název (doplněk)

**\$a**Unifikovaný název (doplněk).**\$i**Jazyk díla.**\$k**Podzáhlaví pro formu

**\$a**Unifikovaný název.**\$i**Jazyk díla.**\$f**Data související s dílem

**\$a**Unifikovaný název.**\$n**Číslo části/sekce díla,**\$p**Název části sekce/díla

**\$a**Unifikovaný název.**\$p**Název části sekce/díla.**\$p**Název části sekce/díla

### **Příklady**

**1300** **\$a**Bible.**\$i**Česky

**1300** **\$a**Bible.**\$p**Deuterokanonické knihy.**\$p**Knih moudrosti

**1300** **\$a**Ezopovy bajky.**\$i**Česky

**1300** **\$a**Tisíc a jedna noc.**\$i**Německy

## 245 Údaje o názvu (včetně údajů o odpovědnosti) (NO)

V oblasti údajů o názvu a odpovědnosti se obvykle vyskytují následující údaje:

- název
- souběžný název
- další názvová informace
- údaje o odpovědnosti
- číslo/označení a název části

**Povinným údajem** v minimálním záznamu je vždy hlavní název (byť doplněný) a, je-li uveden či zjištěn, první údaj o odpovědnosti.

**Preferovanými prameny popisu** jsou (v tomto pořadí): titulní stránka, obálka, hlavička, rub titulní stránky a tiráž. Pokud požadované údaje nejsou uvedeny v preferovaných pramenech, přebírají se odkudkoli z provedení. Pokud jsou zapsané údaje převzaty z jiného zdroje než je popisované provedení, zapisují se do hranaté závorky.

Údaje se **zapisují přesně tak, jak se vyskytují** na provedení – včetně chyb a překlepů. Správný údaj se pak zapisuje jako varianta názvu nebo do poznámky.

Slova se nezkracují, pokud tak ovšem nejsou na prameni uvedena; číslovky se zapisují také přesně – nevynechávají se, ani se nepřepisují na arabské číslice.

Psaní velkých písmen se řídí gramatickými pravidly daného jazyka, velkým písmenem začíná první slovo hlavního názvu, první slovo alternativního názvu a obvykle pak jména osob, korporací, akcí apod.

Zapisují se i použítá diakritická znaménka a úvodní členy. Iniciály a akronymy se zapisují bez mezer.

**Hlavní název** je hlavním pojmenováním provedení a obvykle je typograficky zvýrazněn. Je-li na prameni popisu uveden název ve více jazycích a/nebo písmech, volí se za hlavní název vždy název v jazyce dokumentu (jediného či převažujícího). Ostatní se zapíše jako názvy souběžné.

Slova, která uvádějí název, ale nejsou součástí názvu, se nezapisují.

Alternativní název je součástí hlavního názvu a odděluje se spojovacím výrazem (*aneb, oder, atd.*) s oboustrannými čárkami.

Příliš dlouhý název (či další názvová informace) může být zkrácen, a to nejdříve po prvních 5 slovech (členy se nepočítají), ale nesmí to mít vliv na ztrátu informací či identifikaci díla. Pro vynechanou část názvu se použije znak pro výpustku – tři tečky s oboustrannou mezerou.

Je-li gramaticky nedílnou součástí názvu či další názvové informace i údaj o odpovědnosti, zapíše se tam a již se neopakuje v údajích o odpovědnosti (pokud ovšem není na zdroji znovu uveden).

Obsahuje-li provedení více děl téhož autora či více děl různých autorů, ale bez společného názvu, volí se za hlavní název název díla dominantního. Není-li žádné dílo dominantní, zapíše se názvy v tom pořadí, jak jsou uvedeny na zdroji.

**Další názvová informace** blíže určuje obsah či charakter díla a je typograficky odlišena od hlavního názvu. Přebírá se pouze ze stejného pramene popisu jako hlavní název. Je-li

uvedena jinde, nezapisuje se, nebo jen velmi výjimečně a jen do poznámky. Každá další názvová informace je předznamenána dvojtečkou s oboustrannou mezerou.

**Souběžný název** je název v jiném jazyce a/nebo písmu než je hlavní název. Může se vyskytovat i souběžná další názvová informace či údaj o odpovědnosti. Souběžné údaje se vždy uvádí za údaji, k nimž patří. Každý souběžný název či blok souběžných údajů je předznamenán rovnítkem s oboustrannou mezerou.

**Údaje o odpovědnosti** se přebírají ze stejného pramene jako hlavní název, případně z dalších preferovaných pramenů. Uvádějí se osoby a/nebo korporace odpovědné za intelektuální nebo umělecký obsah popisovaného zdroje (autor, spoluautor, editor, překladatel, ilustrátor, atd.).

V případě, že v provedení není uveden žádný autor, nedohledáváme ho. Výjimkou jsou díla, jejichž tvůrce je obecně znám/tvůrci jsou známi, pouze nejsou v určitém provedení uvedeni. V těchto případech je zapíšeme v údajích o odpovědnosti v hranaté závorce.

Zapisují se všichni autoři uvedení na preferovaném prameni popisu. Mají-li různou funkci, zapisují se v pořadí uvedeném na prameni popisu.

V údajích o odpovědnosti se vynechávají tituly, oslovení, afilace, kvalifikace a podobné výrazy; zapisují se jen jména či jména s uvedenou frází.

V údaji o odpovědnosti se obvykle vynechává název originálu (označeno výpustkou) a zapisuje se pak jako název originálu/unifikovaný název/autor-název.

Pro zápis údajů o odpovědnosti platí následující **národní interpretace**:

- jsou-li autoři (přímí i nepřímí) uvedeni na titulní stránce, zapíšeme je všechny jak do pole 245, tak do polí 100/700 jako selekční údaje (*bez ohledu na počet uvedených autorů je vždy první z nich uveden v hlavním záhlaví*)
- jsou-li na titulní stránce uvedeni pouze nepřímí autoři (např. editor), zapíšeme je do 245 a 700 a přímé autory již nedohledáváme
- není-li na titulní stránce uveden žádný údaj o odpovědnosti, dohledáváme PŘÍMÉ (hlavní) autory v dalších pramenech popisu v tomto pořadí: obálka knihy, hlavička, rub titulní stránky, tiráž; pokud v některém prameni údaje najdeme, nehledáme už v dalším v pořadí (tj. údaj o autorech není na tit. s., není v hlavičce, je na rubu tit. s., už nehledáme další údaje v tiráži); zapíšeme je do polí 245 a 100/700
- pokud nejsou překladatelé HLAVNÍHO OBSAHU DÍLA (= nikoli tedy překladatelé resumé, jedné kapitoly, popisků k fotografiím apod.) a ilustrátoři (příp. fotografové) S VÝZNAMNÝM AUTORSKÝM PODÍLEM (=nikoli autor jedné ilustrace, autor zdobných prvků doprovázejících text, obálky apod.; u fotografií významný autorský podíl znamená, že v knize je obsaženo velké množství fotografií od jednoho nebo několika málo fotografů, nikoli velké množství fotografií pocházejících od různých osob, jako tomu bývá např. u turistických průvodců) uvedeni na titulní stránce, dohledáme je obdobně jako v bodu A3 a zapíšeme do polí 245 a 700.

## **Indikátory**

**První indikátor:** vedlejší názvové záhlaví

**0** Vedlejší záhlaví se nevytváří

## 1 Vedlejší záhlaví se vytváří

**Druhý indikátor:** vyloučení znaků z řazení

### 0-9 Počet vyloučených znaků

**První** indikátor má **hodnotu 0** vždy, když není v záznamu hlavní záhlaví v poli 1XX (díla popisovaná pod názvem), nebo není-li název důležitý pro vytvoření vedlejšího záhlaví. V ostatních případech (pro díla s hlavním záhlavím) má první indikátor **hodnotu 1**.

**Druhý** indikátor obsahuje číslici, označující počet znaků, které mají být vyloučeny z řazení, a to včetně mezer. (Stejný postup se používá i v dalších polích (např. 130, 630, 730, 830).

### Interpunkce

**Podpole \$a** končí **tečkou**, pokud následuje číslo části (\$n) nebo název části (\$p).

**Podpole \$a** končí **rovnítkem** (před rovnítkem je jedna mezera), pokud následuje souběžný název (\$b).

**Podpole \$a** končí **dvojtečkou** (před dvojtečkou je jedna mezera), pokud následuje další názvová informace (\$b).

**Podpole \$a** končí **středníkem** (před středníkem je jedna mezera), pokud následuje další název, v dokumentu následující za prvním názvem (\$b).

**Podpole \$a** končí **lomítkem** (před lomítkem je jedna mezera), pokud následuje první údaj o odpovědnosti (\$c).

**Podpole \$b** končí **tečkou**, pokud následuje číslo části (\$n) nebo název části (\$p).

**Podpole \$b** končí **lomítkem** (před lomítkem je jedna mezera), pokud následuje první údaj o odpovědnosti (\$c).

**Podpole \$b** není opakovatelné, proto se opakované údaje od sebe oddělují předepsanou interpunkcí v rámci podpole - souběžné názvy rovnítkem s oboustrannou mezerou, další následující názvy středníkem s oboustrannou mezerou, další názvové informace dvojtečkou s oboustrannou mezerou.

**Podpole \$c** nekončí interpunkcí, pokud nenásleduje žádné další podpole.

**Podpole \$c** není opakovatelné, proto se opakované údaje od sebe oddělují předepsanou interpunkcí v rámci podpole - souběžné údaje o odpovědnosti rovnítkem, opakované další údaje o odpovědnosti středníkem, další název díla jiného autora od prvního údaje o odpovědnosti tečkou a dvěma mezerami.



Podrobnější (alternativní) číslování se uvádí v jednom podpoli **\$n**.

**Podpole \$n** končí **čárkou**, pokud za ním následuje název části/sekce díla (\$p).

**Podpole \$p** nekončí interpunkcí, pokud nenásleduje žádné další podpole.

**Podpole \$p** končí **lomítkem**, pokud za ním následuje podpole \$c.

**Podpole \$n a \$p** jsou opakovatelná, pokud následují za podpolem \$a, \$b, \$n nebo \$p.

### **Podpole**

#### **\$a Název (NO)**

Podpole **\$a** obsahuje hlavní název a alternativní název, s výjimkou číselného označení či názvu části/sekce díla<sup>2</sup>.

#### **\$b Další údaje o názvu (NO)**

Podpole **\$b** může obsahovat další názvy děl téhož autora (v popisných jednotkách bez společného názvu), souběžné názvy a další názvové informace, tj. údaje až k prvnímu údaji o odpovědnosti nebo číselnému označení či názvu části.

#### **\$c Údaj o odpovědnosti atd. (NO)**

Podpole **\$c** obsahuje údaje o odpovědnosti a může (po tečce a dvou mezerách) obsahovat název dalšího díla (jiného autora).

#### **\$n Číslo části/sekce díla (O)**

#### **\$p Název části/sekce díla (O)**

Název části v podpoli **\$p** není selekční, proto je nutno zapsat název části též jako variantu názvu v poli 246. Podnázev části se zapisuje po dvojtečce s oboustrannou mezerou též v tomto podpoli.

Podpole **\$n a \$p** jsou opakovatelná jen pro hierarchicky nižší úroveň částí.

### **Příklady**

**24500 \$a**Kniha o Redutě

**24500 \$a**Ústava České republiky **:\$b**komentář **/\$c** editor Dušan Hendrych, Cyril Svoboda

**24510 \$a**Židovské památky Moravy a Slezska **= \$b**Jewish monuments of Moravia and Silesia **/\$c**Jaroslav Klenovský

**24510 \$a**Bratr spánku **/\$c**Robert Schneider ; přeložil Evžen Turnovský

**24510 \$a**Dějepis pro gymnázia a střední školy.**\$n4,\$p**Nejnovější dějiny **/\$c**J.J. Kuklík

---

<sup>2</sup> Číselné označení a název části/sekce se považují za část hlavního názvu, ale zapisují se do samostatných podpolí \$n a \$p.

- 24510 \$a**Vlastivěda moravská.**\$nII,\$p**Místopis.**\$p**Kroměřížský okres **/\$c**napsal František Václav Peřinka
- 24630 \$aMístopis
- 24630 \$aKroměřížský okres  
*[Názvy částí se zapisují jako varianty názvu v poli 246]*
- 24510 \$a**Jablko z klína ;**\$b**Ruce Venušiny ; Jaro, sbohem **/\$c**Jaroslav Seifert
- 24510 \$a**Celní zákon a předpisy související v praxi **/\$c** Jan Žemlička, Pavel Hruška, Helena Nováková, Jana Zelená, Květoslav Horák
- 24510 \$a**Poklad **/\$c**Douglas Preston a Lincoln Child. Za trest / Dick Francis. Vzkaz v láhvi / Nicholas Sparks. Tanečník / Jeffery Deaver ; z anglických originálů přeložila Jaroslava Moserová-Davidová
- 24510 \$a**Císař **:\$b**život a dílo = Der Kaiser : das Leben und die Werke **/\$c**sepsal Jan Novák  
*[Souběžný název uveden na obálce]*
- 24510 \$a**...a život jde dál **:\$b**vzpomínky Petra Látala na léta válečná  
*[Název přepsán přesně tak, jak je na provedení, nejde o výpustku; po třech tečkách se píše název natěsno s malým písmenem]*
- 24510 \$a**Hadi v oblecích, aneb, Psychopat jde do práce **/\$c**Paul Babiak, Robert D. Hare ; z anglického originálu ... přeložila Zuzana Gabajová
- 24510 \$a**Já Baryk **/\$c**František Nepil ; ilustrovala Helena Zmatlíková  
*[Ilustrátorka uvedena v tiráži, má významný podíl na obsahu popisovaného provedení]*
- 24514 \$a**Die Schule der Frauen **:\$b**Luftspiel in fünf Aufzügen **/\$c**[Molière]  
*[Autor nebyl uveden nikde v popisovaném provedení]*
- 24504 \$a**The eBay business answer book **:\$b**the 350 most frequently asked questions about making big money on eBay
- 24510 \$a**J.J. Stankovského Solové vystupy, žerty a deklamace
- 24630 \$aSolové vystupy, žerty a deklamace
- 24510 \$a**Počátkové základného naučenj o wařenj piwa **:\$b**pro učedlnjky, towarysse, sládky, pro každého hospodáře, kterýž té věcy dokonale vyučen býti žádá : mjmo theoretycky-praktyckého wysvětlenj, proč staročeské piwo ... **/\$c**fyzycky, chemicky, ekonomicky, a podle skussenosti wyhotowené od Frantisska Ondřege Paupě ... w česstinu wvedené
- 24510 \$a**Makreonomika **:\$b**studijní texty
- 2461 \$iSprávný název je:\$aMakroekonomika

## 250 Údaje o vydání (O)

V této oblasti se zapisuje vlastní označení vydání a další údaje související s vydáním (doplňkové označení vydání, souběžné označení vydání, výjimečně údaj o odpovědnosti vztahující se pouze ke konkrétnímu popisovanému vydání). Další informace volně související s údaji o vydání lze zapsat do poznámky.

**Povinným údajem** v minimálním záznamu je označení vydání, je-li ovšem v provedení uvedeno.

**Označení vydání je prvním a často jediným údajem v této oblasti.** Někdy bývá připojeno doplňkové označení vydání, které upřesňuje vlastní označení vydání; první slovo tohoto doplňku začíná malým písmenem.

Údaje se uvádějí přesně podle pramene popisu; slova se nezkracují, slovní číslovky se nepřevádějí na číslice, označení vyjádřené jinými znaky se zapíše také přesně. Primárně se údaje o vydání přebírají ze stejného pramene jako hlavní název.

**Dotisk** není samostatné vydání, jsou to další exempláře vyrobené později, tj. další část nákladu. V případě potřeby lze zapsat poznámku o dotisku.

Pokud se popisované provedení skládá z více částí, zapisuje se jen údaj o vydání, který se týká souboru jako celku.

Jsou-li údaje o vydání ve více jazycích a/nebo písmech, uvádí se primárně údaj v jazyce hlavního názvu; jinak první v pořadí.

Je-li údaj o vydání chybný, zapíše se přesně tak a správný údaj se zapíše do poznámky, nikoli do hranaté závorky jako oprava.

Je-li údaj o vydání nedílnou součástí údajů jiné oblasti (např. názvu nebo další názvové informace), zde se již neopakuje.

### Indikátory

Indikátory nejsou definovány. Pozice jsou prázdné.

### Podpole

#### **\$a Označení vydání (NO)**

V jednom výskytu podpole se zapisují údaje o vydání předcházející prvnímu rovnítku nebo lomítku, včetně tohoto znaku.

#### **\$b Další údaje o vydání (NO)**

V jednom výskytu podpole se zapisují údaje o odpovědnosti k vydání a souběžné údaje o vydání, tj. údaje za prvním rovnítkem či lomítkem.

### Příklady

250 \$aVydání I.

250 \$aVydání sedmé, v tomto překladu druhé

250 \$a3. doplněné vydání

250 \$aCanadian edition =\$bÉdition canadienne

250 \$a4., změněné vydání /\$brevidovala Alena Nováková

250 \$aVydání 3.

500 \$aOznačení vydání je chybné, správně má být: Vydání 4.

250 \$a\*\*\* edition

250 \$a2nd edition

250 \$aVerze 2.0

## 264 Nakladatelské údaje, údaje o vytvoření díla a údaje o autorských právech (O)

Tato oblast obsahuje údaje o vytvoření/vzniku díla, nakladatelské údaje, údaje o výrobě, distribuci a údaje o autorských právech/copyrightu.

**U nepublikovaných zdrojů je povinným údajem** datum vytvoření díla.

**Pro publikované zdroje** jsou **povinnými údaji** místo vydání, jméno nakladatele a datum vydání. Pokud nejsou známy údaje o nakladateli, jsou povinným údajem odpovídající údaje o distribuci. Pokud nejsou známy ani údaje o distribuci, jsou povinnými příslušné údaje o výrobě.

Datum copyrightu je povinným údajem tehdy, pokud není známo ani datum vydání, ani datum distribuce. Toto datum se zapisuje včetně symbolu copyrightu © nebo symbolu fonogramu ®. Nelze-li symbol reprodukovat, запиše se před datum příslušný výraz: *copyright* nebo *fonogram*.

**Údaje** se přebírají z celého popisovaného provedení - **primárně** ovšem **ze stejného pramene jako hlavní název**; případně z dalších jiných pramenů či se logicky odvodí. Každý údaj z jiného zdroje či odvozený se zapisuje do vlastní hranaté závorky.

Údaje se zapisují přesně tak, jak jsou na prameni popisu uvedeny, nic se nezkracuje ani nevynechává (ani členy), neopravuje. Datum ve formě chronogramu se zapisuje v celé frázi. Datum vydání uvedené slovně či římskými číslicemi se přepisuje na arabské číslice. Předložky u místa vydání lze vynechat jen v případě, že to nezmění gramatiku či význam. Jsou-li na dokumentu údaje ve více jazycích či písmech, jako první se запиší ty, které jsou v jazyce hlavního názvu, případně typograficky první.

Jsou-li údaje chybné, запиší se přesně tak a do poznámky uvedeme údaje správné.

Rozmezí dat vydávání se zapisuje se spojovníkem natěsno. U dosud vycházejících zdrojů se zapisuje rok vydání prvního svazku se spojovníkem, po ukončení vydávání se dopíše rok vydání posledního svazku.

Pokud potřebné **údaje nejsou v popisovaném provedení uvedeny**, vždy se snažíme alespoň přibližně určit místo (obec či státní území v současném pojetí) a datum vydání (přibližný rok či rozmezí let). Tyto údaje patří do hranatých závorek, případně jsou doplněny otazníkem. Až jako poslední, velmi výjimečnou variantu zapisujeme frázi: *[Místo vydání není známé]*. Pokud nelze zjistit nakladatele, zapisujeme frázi: *[nakladatel není známý]*.

Pro **přibližná data vydání** se používají následující způsoby zápisu:

Rok je známý/zjistitelný	[2013]
Přibližný rok	[2013?]
Jeden nebo druhý po sobě jdoucí rok	[2010 nebo 2011]
Pravděpodobné rozmezí let	[mezi 1848 a 1902?]
<i>[zapisujeme vždy s otazníkem]</i>	
První nebo poslední možné datum	[ne před 1788] [ne po 1939]
První i poslední možné datum	[mezi říjnem 1899 a březnem 1900]

Je-li uvedeno na prameni **více míst vydání či jmen nakladatelů**, je na úrovni minimálního záznamu povinné zapsat vždy jen první místo a první jméno. Při úplném popisu se zapisují všechna místa a jména. Další místa vydání se předznamenávají středníkem, jméno nakladatele je vždy předznamenáno dvojtečkou a datum vydání čárkou.

### **Indikátory**

**První indikátor:** pořadí údajů

- # Neuvádí se/první údaj**
- 2 Dočasný údaj**
- 3 Současný/poslední údaj**

**První indikátor** označuje chronologické pořadí vícečetných údajů.

**Prázdná pozice** na místě 1. indikátoru se uvádí, je-li jednotka katalogizována poprvé, výraz „neuvádí se“ znamená, že monografické dílo je vydáno ukončené a nedojde ke změnám nakladatele, distributora atd.

**Hodnota 2** se používá, pokud se místa vydání či nakladatelé, atd. mění. Uvádějí se tu nakladatelé, atd., kteří vydávali dílo mezi prvním a posledním nakladatelem, atd. Na počátku tohoto pole 264 se předřazuje podpole \$3 s příslušným časovým údajem.

**Hodnota 3** se používá, pokud se změnilo místo nebo jméno spojené s vydáním zdroje. Současné údaje mohou být doplněny a uvedeny s hodnotou indikátoru 3. Na počátku tohoto pole 264 se předřazuje podpole \$3 s příslušným časovým údajem.

U vícesvazkových monografií se může uvádět jen první a poslední údaj spojený s vydáváním zdroje, pokud dočasné údaje nejsou významné pro identifikaci popisovaného zdroje.

**Druhý indikátor:** funkce

- 0 Vytvoření/vznik**
- 1 Nakladatel**
- 2 Distributor**
- 3 Výrobce**
- 4 Údaje o autorských právech**

Hodnota indikátoru označuje, jaké údaje pole obsahuje. Pole s hodnotou druhého indikátoru 0 obsahuje údaje o vytvoření zdroje v nezveřejněné podobě. Pole s hodnotou druhého indikátoru 1 až 4 obsahují údaje týkající se zdroje ve zveřejněné podobě.

### **Podpole**

- \$a Místo vydání, distribuce atd. (O)**
- \$b Jméno nakladatele, distributora, atd. (O)**
- \$c Datum vydání, distribuce, atd. (O)**
- \$3 Bližší určení dokumentu (NO)**

Podpole \$3 se používá k bližšímu (časovému) určení opakovaných výskytů pole při popisu pokračujících zdrojů či vícesvazkových monografií.

## Příklady

264#1 \$aBrno :\$bMOBA,\$c[2002]

264#1 \$aVictoria, B.C. :\$b[nakladatel není známý],\$c1898-

264#1 \$aPraha ;\$aLitomyšl :\$bLadislav Horáček - Paseka,\$c2003

264#1 \$aPraha :\$bSvoboda, n.p.,\$c1964-

26421 \$31975-1989\$aPraha :\$bMladá fronta

26431 \$31990-\$aPraha ;\$aLitomyšl :\$bPaseka

*[Tři výskyty pole 264 v jednom záznamu dosud vycházejícího zdroje]*

264#1 \$aBrno :\$bERA, s.r.o. :\$bStátní památkový ústav v Brně ;\$aOlomouc :\$bStátní památkový ústav v Olomouci ;\$aOstrava :\$bStátní památkový ústav v Ostravě,\$c[2001 nebo 2002]

264#1 \$a[Boskovice] :\$b[Věra Bergerová],\$c[2010]

264#1 \$aV Praze :\$bNákladem kněhkupectví I.L. Kobrova,\$c1888

264#3 \$bNárodní knihtiskárna

264#1 \$aMladá Boleslav :\$bObec mladoboleslavská,\$c1880

264#3 \$aRakovník :\$bJ.L. Malý,\$c1879

264#1 \$aPrag :\$bA. Fritsch,\$c1895

264#2 \$bIn Commission bei Fr. Řivnáč

264#3 \$aTiskem Dr. Ed. Grégra

264#1 \$aDen Haag :\$bVoetnoot,\$c[2010?]

264#4 \$c©2009

264#1 \$a[Česko?] :\$b[nakladatel není známý],\$c[mezi 1820 a 1899?]

264#1 \$aV Brně :\$bKnihtiskárna benediktinů,\$c[ne po 1880]

264#1 \$a[Německo] :\$b[nakladatel není známý],\$c[1977]

## 300 Fyzický popis (O)

Tato oblast obsahuje informace o fyzických vlastnostech popisovaného zdroje, tj. údaje o jeho rozsahu, rozměru, vybavení ilustracemi, přílohami a/nebo doprovodným materiálem.

Údaje se přebírají z celého zdroje a zapisují se v českém jazyce.

**Povinným údajem** v minimálním záznamu je rozsah.

**Rozsah** udává počet a typ jednotek a/nebo podjednotek tvořících zdroj. **Jednotka rozsahu** je fyzická nebo logická složka zdroje, například svazek, digitální soubor (= online zdroj), atd. **Podjednotka rozsahu** je fyzické nebo logické členění jednotky, například stránka svazku, záznam v digitálním souboru, atd.

Pro **elektronicky publikované textové monografie** se v rozsahu používá výraz **1 online zdroj**. Pokud zdroj obsahuje jeden nebo více souborů, jejichž formát je paralelou tištěného protějšku (např. PDF), specifikuje se v kulaté závorce rozsah (tj. počet podjednotek) podle pravidel pro textové zdroje. Pro **digitalizované zdroje a preprinty** údaj o rozsahu odpovídá fyzickému popisu tištěných zdrojů.

V **rozsahu pro textový zdroj** se udává počet stránek, listů, sloupců nebo počet svazků. Vždy se uvádí poslední číslovaná stránka/list/sloupec. Nečíslované stránky nepodstatné povahy (reklama, prázdné stránky) či na konci zdroje se nedopočítávají. Při zápisu se používá označení uváděné v publikaci – arabské, římské nebo písmenné označení.

Uvádí se všechny číslované i nečíslované sekvence. Je-li **stránkování** příliš komplikované či nepravidelné, zapíše se celkový počet stran spolu s výrazem *v různém stránkování*; nebo se zapíše hlavní číslovaná sekvence a dopočítaný počet dalších stránek s výrazem *různě číslovaných stran/nečíslovaných stran*. Poslední možností je *1 svazek (různé stránkování)*.

Je-li popisovaný zdroj složen z více svazků s průběžným číslováním, zapisuje se počet svazků a celkový počet stránek následuje v kulaté závorce. Má-li každý svazek vlastní stránkování, uvádí se v kulaté závorce počet stránek každého svazku.

Nejsou-li stránky číslovány, spočítáme je a zapíšeme počet spolu s výrazem *nečíslovaných stran*; nebo počet stran odhadneme a zapíšeme spolu s výrazem *přibližně*. Nejméně vhodnou variantou zápisu u nečíslovaných stran je: *1 svazek (nestránkováno)*. Pokud je obsah tištěn po obou stranách, uvádí se rozsah ve stránkách; je-li tištěn jen po jedné straně, uvádí se rozsah v listech.

Do rozsahu zdroje se započítávají i **obrazové přílohy**, které jsou pevnou součástí zdroje a mají vlastní číslování nebo nejsou číslovány vůbec. Jejich rozsah se uvádí za počtem stránek.

Pokud je číslování chybné a zavádějící, zapíše se obojí spolu s výrazem *to je*.

**Další fyzické údaje** uvádí bližší vybavení zdroje, obvykle ilustrace. Nepatří sem ilustrované titulní stránky a menší ilustrace. Tabulky obsahující slova nebo čísla nejsou ilustrace, ale součást textu. Fotografie se považují za součást ilustrací, neuvádí se samostatně. Pro zápis ilustrovaného obsahu se používá výraz *ilustrace*. Vedle tohoto označení lze použít i



následující další označení obsahu: *erby, faksimile, formuláře, fotografie, genealogické tabulky, grafy, iluminace, mapy, noty, plány, portréty, schémata, vzorky*. Součástí údaje je i informace o tom, zda jsou ilustrace barevné: *barevné ilustrace* nebo *ilustrace (některé barevné)* nebo *ilustrace (převážně barevné)*.

**Rozměr** uvádí obvykle výšku popisovaného provedení, a to v celých centimetrech zaokrouhlených nahoru. U elektronicky publikovaných textových monografií se rozměr neuvádí, u digitálních kopií tištěných zdrojů se uvádí, pokud je zjistitelný, např. z metadat či jiných zdrojů.

### **Indikátory**

Indikátory nejsou definovány. Pozice jsou prázdné.

### **Podpole**

**\$a** Rozsah (O)

**\$b** Další fyzické údaje (NO)

**\$c** Rozměr (O)

### **Příklady**

**300** **\$a**86 stran, 16 nečíslovaných listů obrazových příloh ;**\$b**ilustrace ;**\$c**21 cm

**300** **\$a**2 svazky (viii, 388; ix, 362 stran) ;**\$c**20 cm

**300** **\$a**1 online zdroj (přibližně 600 stran) ;**\$b**ilustrace (některé barevné)

**300** **\$a**1 online zdroj (126 stran)

**300** **\$a**1 online zdroj (67 stran, 38 listů, 64 nečíslovaných stran) ;**\$b**barevné ilustrace, portréty

## 336 Typ obsahu (O)

Typ obsahu je kategorizace pro základní formu komunikace, v níž je **obsah** vyjádřen, a lidský smysl, jehož prostřednictvím má být vnímán. Používá se ve spojení s návěštím, znakovou pozicí 06 (**Typ záznamu**) označující obecný typ obsahu zdroje. Pole 336 částečně nahrazuje pole 245\$h obecné označení druhu dokumentu.

Informace o typu obsahu se přebírají z jakéhokoli pramene popisu.

Typ obsahu je **povinný údaj**.

### Indikátory

Indikátory nejsou definovány. Pozice jsou prázdné.

### Podpole

#### **\$a Typ obsahu – termín (O)**

Do podpole **\$a** se zapisuje slovní vyjádření typu obsahu, které se přebírá z řízeného slovníku spravovaného Library of Congress. V rámci národního použití jsou termíny přeloženy do češtiny. V české katalogizační praxi se budou používat následující termíny: *kartografický datový soubor, kartografický obraz, kartografický pohyblivý obraz, kartografický taktilní obraz, kartografická taktilní trojrozměrná forma, kartografická trojrozměrná forma, počítačový datový soubor, počítačový program, zápis pohybu, zápis hudby, hraná hudba, zvuky, mluvené slovo, statický obraz, taktilní obraz, taktilní zápis hudby, taktilní zápis pohybu, taktilní text, taktilní trojrozměrná forma, text, trojrozměrná forma, trojrozměrný pohyblivý obraz, dvojrozměrný pohyblivý obraz, jiný, nespecifikován*.

**Elektronicky publikované textové monografické zdroje, digitalizované zdroje a preprinty:** pro slovní vyjádření typu obsahu se používá termín **text**.

Pokud je kromě textu ve zdroji významně zastoupena jiná forma komunikace, např. obsah vyjádřený formou obrazu, v záznamu se do opakovatelného pole 336 uvede typ obsahu pro tuto další formu komunikace.

#### **\$b Typ obsahu – kód (O)**

Do podpole **\$b** se zapisuje kód reprezentující typ obsahu, který je slovně vyjádřen v podpoli \$a. Kódy se přebírají z kódovníku RDA spravovaného Library of Congress.

#### **\$2 Zdroj (NO)**

Do podpole **\$2** se uvádí kód MARC, který identifikuje zdroj použitého termínu nebo kódu (v případě výše uvedeného řízeného slovníku a kódovníku RDA je zdroj identifikován kódem **rdacontent**).

## Příklady

**336** \$atext\$btxt\$2rdacontent

*Typ obsahu pro textovou monografii.*

**336** \$atext\$btxt\$2rdacontent

**336** \$astatický obraz\$bsti\$2rdacontent

*Typ obsahu pro textovou monografii, v níž je významně zastoupena obrazová forma komunikace.*

## 337 Typ média (O)

Typ média je kategorizace odrážející obecný typ zařízení, které je potřebné pro zprostředkování (zobrazení, přehrání, spuštění atd.) obsahu zdroje.

Při zápisu typu média se vychází z údajů uvedených v samotném zdroji (či v doprovodném materiálu nebo pouzdru). Další údaje lze převzít z jakéhokoli pramene popisu.

Typ média není v minimálním záznamu povinný údaj.

### Indikátory

Indikátory nejsou definovány. Pozice jsou prázdné.

### Podpole

#### **\$a Typ média – termín (O)**

Do podpole **\$a** se zapisuje slovní vyjádření typu média, které se přebírá z řízeného slovníku spravovaného Library of Congress. V rámci národního použití jsou termíny přeloženy do češtiny. Řízený slovník specifikuje vždy určitý typ média (tj. zařízení, které je potřebné pro zprostředkování obsahu zdroje: *audio, počítač, mikroforma, mikroskop, projekce, stereograf, bez média, video, jiný, nespecifikován*).

**Elektronicky publikované textové monografie** potřebují pro zprostředkování obsahu zdroje počítač; pro slovní vyjádření typu média se používá termín **počítač**.

**Digitalizované zdroje a preprinty** se popisují jako tištěné textové monografické zdroje, které nepotřebují pro zprostředkování obsahu zdroje žádné zařízení; pro slovní vyjádření se používá termín **bez média**.

#### **\$b Typ média – kód (O)**

Do podpole **\$b** se zapisuje kód reprezentující typ média, který je slovně vyjádřen v podpoli \$a. Kódy se přebírají z kódovníku RDA spravovaného Library of Congress.

#### **\$2 Zdroj (NO)**

Do podpole **\$2** se uvádí kód MARC, který identifikuje zdroj použitého termínu nebo kódu (v případě výše uvedeného řízeného slovníku a kódovníku RDA je zdroj identifikován kódem **rdamedia**).

### Příklady

**337 \$apočítač\$bc\$2rdamedia**

*Typ média pro elektronicky publikovanou textovou monografii.*

**337 \$abez média\$bn\$2rdamedia**

*Kategorizace pro digitalizované zdroje a preprinty.*

## 338 Typ nosiče (O)

Typ nosiče je kategorizace odrážející formát paměťového média a jeho nosiče v kombinaci s typem zařízení, které je potřebné pro zprostředkování (zobrazení, přehrání, spuštění atd.) obsahu zdroje.

Při zápisu typu nosiče se vychází z údajů uvedených v samotném zdroji (či v doprovodném materiálu nebo pouzdru). Další údaje lze převzít z jakéhokoli pramene popisu.

Typ nosiče je **povinný údaj**.

### Indikátory

Indikátory nejsou definovány. Pozice jsou prázdné.

### Podpole

#### **\$a Typ nosiče – termín (O)**

Do podpole **\$a** se zapisuje slovní vyjádření typu nosiče, které se přebírá z řízeného slovníku spravovaného Library of Congress. V rámci národního použití jsou termíny přeloženy do češtiny. Řízený slovník specifikuje nosiče vždy pro určitý typ média (tj. zařízení, které je potřebné pro zprostředkování obsahu zdroje: *audio, počítač, mikroforma, mikroskop, projekce, stereograf, bez média, video, jiný, nespecifikován*).

**Elektronicky publikované textové monografie** potřebují pro zprostředkování obsahu zdroje počítač; pro slovní vyjádření typu nosiče se používá termín **online zdroj**.

**Digitalizované zdroje a preprinty** se popisují jako tištěné textové monografické zdroje, které nepotřebují pro zprostředkování obsahu zdroje žádné zařízení (= bez média); pro slovní vyjádření typu nosiče se používá termín **svazek**.

#### **\$b Typ nosiče – kód (O)**

Do podpole **\$b** se zapisuje kód reprezentující typ nosiče, který je slovně vyjádřen v podpoli \$a. Kódy se přebírají z kódovníku RDA spravovaného Library of Congress.

#### **\$2 Zdroj (NO)**

Do podpole **\$2** se uvádí kód MARC, který identifikuje zdroj použitého termínu nebo kódu (v případě výše uvedeného řízeného slovníku a kódovníku RDA je zdroj identifikován kódem **rdacarrier**).

### Příklady

**338 \$aonline zdroj\$bcr\$2rdacarrier**

*Typ nosiče pro elektronicky publikovanou textovou monografii.*

**338 \$asvazek\$bnc\$2rdacarrier**

*Typ nosiče pro tištěné publikace, digitalizované zdroje a preprinty.*

## 490 Údaje o edici (O)

Tato oblast uvádí informace o edici/edicích, ve kterých bylo popisované provedení vydáno.

Údaje se přebírají **primárně z titulní stránky edice**; ta je obvykle umístěna před titulní stránkou provedení a uvádí jen údaje o edici. Následujícími prameny popisu jsou titulní stránka nebo jiná část dokumentu. Údaje se zapisují přesně tak, jak jsou uvedeny na prameni, a platí pro ně stejné zásady jako pro zápis názvových údajů.

Edice může být členěna na dílčí řady – **subedice**. Název subedice je obvykle na názvu edice závislý. V případě pochybností, zda jde o další edici či subedici, zapisujeme raději dvě samostatné edice.

Slovní označení **pořadí svazku** se nahrazuje arabskou číslicí. Římské číslice zůstávají, nemění se na arabské. Slova *svazek*, *Band*, *volume*, *atd.* se nezkracují, pokud ovšem nejsou na zdroji již jako zkratka uvedena.

Označení „new series“ se zapisuje jako součást označení svazku, pokud je uvedeno spolu s číslem svazku. Pokud je ale uvedeno spolu s nečíslovanou edicí, považuje se za název subedice.

Pole 490 není zároveň vedlejším záhlavím pro edici. Pokud se název edice zapíše v poli 490 a je požadováno vedlejší záhlaví pro edici, vytvoří se vedlejší záhlaví pro edici v příslušném poli 800-830.

### Indikátory

**První indikátor:** indikátor vedlejšího záhlaví

- 0 **Vedlejší záhlaví se nevytváří**
- 1 **Vytváří se vedlejší záhlaví**

**Druhý indikátor:** nedefinován

### Interpunkce

Kulaté závorky, do kterých se údaj o edici podle ISBD uzavírá, se ve formátu MARC nezapisují, systém je může generovat na základě hodnoty pole.

Iniciály *ISSN*, které předcházejí mezinárodnímu standardnímu číslu seriálu v podpoli \$x, nejsou součástí formátu MARC, systém je může generovat na základě hodnoty podpole \$x.

**\$a**Údaj o edici / údaj o odpovědnosti ;**\$v**označení svazku

**\$a**Údaj o edici ;**\$v**označení svazku.**\$a**Údaj o subedici ;**\$v**označení svazku

**\$a**Údaj o edici =**\$a**Souběžný název edice

**\$a**Údaj o edici,**\$x**ISSN ;**\$v**označení svazku

**\$a**Název edice : další názvová informace týkající se edice ;**\$v**označení svazku

### Podpole

**\$a** **Údaj o edici (O)**

Podpole může vedle názvu edice obsahovat i další názvovou informaci a/nebo údaj o odpovědnosti vztahující se k edici, označení a název subedice.

Podpole je opakovatelné tehdy, pokud má subedice samostatné číslování v rámci číslované edice nebo samostatné ISSN, či má-li edice souběžný název.

Pokud je integrální součástí názvu edice svazek nebo datum vydání, zapisuje se celý údaj o edici v tomto podpoli.

**\$v** **Označení svazku/pořadí (O)**

Opakovatelné podpole, pokud je svazek číslován jak v rámci edice, tak subedice.

**\$x** **Mezinárodní standardní číslo (O)**

Podpole je opakovatelné, pokud se uvádějí ISSN edice i subedice.

### Příklady

**4901** **\$a**Dědictví Svatojánského svazek třetí

830 0 **\$a**Dědictví Svatojánské

*[Označení svazku je součástí názvu, zůstává tedy slovně]*

**4901** **\$a**Spisy / Josef Heyduk ;**\$v**16. díl

8001 **\$a**Heyduk, Josef,**\$d**1904-1994.**\$t**Spisy

**4901** **\$a**Spisy Jana Čepa ;**\$v**III

8001 **\$a**Čep, Jan,**\$d**1902-1974.**\$t**Spisy

**4901** **\$a**Komentované zákony

830 0 **\$a**Komentované zákony (C.H. Beck)

**4901** **\$a**Světová próza ;**\$v**sv. 2

830 0 **\$a**Světová próza (Paseka)

*[Na zdroji bylo uvedeno: sv. 2]*

**4900** **\$a**Pelican books. New series

**4901** **\$a**Spisy Josefa Škvoreckého ;**\$v**28

8001 **\$a**Škvorecký, Josef,**\$d**1924-2012.**\$t**Spisy (Literární akademie)

**4901** **\$a**Vědecké spisy Vysokého učení technického v Brně. Habilitační a inaugurační spisy,**\$x**1213-418X ;**\$v**svazek 123

8102 **\$a**Vysoké učení technické v Brně.**\$t**Vědecké spisy.**\$p**Habilitační a inaugurační spisy

**4901** **\$a**Acta Universitatis Carolinae. Philosophica et historica,**\$x**0567-8293 ;**\$v**1/2004.

**\$a**Studia sociologica ;**\$v**14

830 0 \$aActa Universitatis Carolinae.\$pPhilosophica et historica.\$pStudia sociologica

**4901** \$aSpisy Právnické fakulty Masarykovy univerzity v Brně ; 309 = \$aActa Universitatis Masarykianae Brunensis Iuridica ; 309.\$aŘada teoretická

8102 \$aMasarykova univerzita.\$bPrávnická fakulta.\$tSpisy.\$pŘada teoretická  
*[Číslování může být výjimečně i součástí podpole \$a, protože je potřeba ho „udržet“  
v rámci názvu edice; subedice nemá souběžný název ani vlastní číslování]*



## 5XX Poznámky

Poznámky se zapisují do polí bloku 5XX.

V rámci minimálního záznamu jsou povinné jen poznámky jednoznačně vymezené v RDA.

Celkový přehled polí pro poznámky včetně jejich používání **viz** manuál MARC 21. Bibliografický formát, blok 5XX.

### 500 Všeobecná poznámka (O)

Uvádí se zde např. povinná poznámka o prameni hlavního názvu, pokud není převzatý z titulní stránky; poznámka o zdroji souběžného názvu, pokud není ze stejného zdroje jako hlavní název a je to důležité pro identifikaci nebo zpřístupnění; významná další názvová informace z jiného preferovaného zdroje; poznámky o chybně uvedených údajích a jejich správném znění; poznámka o odpovědnosti osob/korporací, které nejsou uvedeny v údajích o odpovědnosti a jsou významné pro identifikaci a zpřístupnění; významné poznámky k údajům o vydání, nakladatelským údajům, fyzickému popisu, údajům o edici, údaje o překladu, atd.

#### Indikátory

Indikátory nejsou definovány. Pozice jsou prázdné.

#### Podpole

**\$a** Text poznámky (NO)

#### Příklady

**500 \$a**Přeloženo z němčiny

**500 \$a**Název z titulní obrazovky

**500 \$a**Souběžný název z rubu titulní stránky

**500 \$a**Skutečným autorem díla je Josef Menzel

**500 \$a**Název z obálky

**500 \$a**V tiráži uvedeno chybné vročení: 2104

**500** \$aNad názvem: Vysoké učení technické v Brně, Fakulta elektrotechniky  
a komunikačních technologií

## 505 Formalizovaná poznámka k obsahu (O)

Pole 505 obsahuje poznámku o obsahu popisné jednotky, a to na dvou úrovních - **základní** (všechny informace jsou zapsány v jednom výskytu podpole \$a) a **rozšířené** (opakované výskyty podpolí jiných než podpole \$a).

Základní forma poznámky se použije tam, kde se jedná o nevýznamné názvy, nebo pro názvy, pro něž již byla vytvořena záhlaví.

Pole se používá pro zápis obsahu děl se společným názvem.

*Neformalizovaná* poznámka k obsahu se zapisuje v poli 500 Všeobecná poznámka.

Poznámka se zobrazuje/tiskne s úvodním návěštím, které se generuje na základě hodnoty prvního indikátoru.

### Interpunkce

Poznámka k obsahu obvykle obsahuje předepsanou interpunkci ISBD.

Jednotlivé části jsou mezi sebou oddělovány znakem mezera-spojovník-spojovník-mezera.

*Návěští* - úvodní výrazy či fráze (*Obsahuje, Obsahuje též*) se nezapisují jako součást textu poznámky, generují se na základě hodnoty 1. indikátoru.

### Indikátory

**První indikátor:** úplnost zápisu obsahu

**0 Úplný obsah** popisné jednotky

Generuje se návěští *Obsahuje*:

**1 Neúplný obsah**

Nebyly ještě vydány nebo institucí získány všechny části popisné jednotky.

Generuje se návěští *Neúplný obsah*:

**2 Částečný obsah**

Uvádí se pouze vybrané části popisné jednotky, i když jsou pro zpracování dostupné všechny. Generuje se návěští *Obsahuje též*:

**8 Návěští se negeneruje**

**Druhý indikátor:** forma zápisu obsahu

**# Základní**

Všechny informace jsou zapsány v jediném výskytu podpole \$a.

**0 Rozšířená**

Opakované výskyty definovaných podpolí jiných než podpole \$a.

### Podpole

**\$a Text formalizované poznámky (NO)**

Text uvedený v podpoli \$a není nikdy selekční, v případě potřeby lze vytvořit příslušná vedlejší záhlaví (např. název či autor/název).

**\$g** Doplnující údaje (*např. svazek, stránky*) (O)

**\$r** Údaj o odpovědnosti (O)

**\$t** Název (O)

Názvy zapsané v podpolích \$t jsou vždy selekční (tj. jsou indexovány pro rejstřík).

**\$u** Adresa elektronického zdroje (O)

### Příklady

**5050** \$asvazek 1. A-L. 1997. 305 stran -- svazek 2. M-Z. 1999. strana 306-703

24500 \$aTři romány

**50500** \$tPohorská vesnice /\$rB. Němcová --\$tKříž u potoka /\$rK. Světlá --\$tJiří Šmatlán /  
\$rT. Nováková

## 546 Poznámka o jazyku (O)

Pole 546 obsahuje textovou poznámku o jazyku popisovaného provedení, pokud tato informace nevyplývá z jiných údajů popisu. Pole se používá též k popisu abeced, písma nebo jiných znaků vyskytujících se v popisovaném provedení.

Související kódované údaje se uvádí v poli 008/35-37 Jazyk a v poli 041 Kód jazyka.

Textová poznámka, udávající, že dílo je překladem, se uvádí v poli 500 Všeobecná poznámka.

### Indikátory

Indikátory nejsou definovány. Pozice jsou prázdné.

### Podpole

**\$a** Text poznámky (NO)

**\$b** Typ jazyka nebo písma (O)

### Příklady

**546** **\$a**Anglické resumé

0410 **\$a**cze**\$b**eng

**546** **\$a**Souběžný německý text

0411 **\$a**cze**\$a**ger**\$b**ger

**546** **\$a**Anglický, německý a ruský text

0410 **\$a**eng**\$a**ger**\$a**rus

008/35-37 eng

**546** **\$a**Maďarský text, francouzské resumé;**\$b**Fraktura

0410 **\$a**hun**\$b**fre

**546** **\$a**Tištěno švabachem

*[Samotný údaj o typu písma doporučujeme zapisovat do \$a]*

### **ALE**

**500** **\$a**Přeloženo z němčiny

0411 **\$a**cze**\$b**ger

## 550 Poznámka k vydavateli (O)

Pole 550 se používá pro vydavatele zapsaného jako vedlejší záhlaví v poli 7XX (pole uvádí vztah vydavatele k publikovanému dokumentu a objasňuje tak důvod vytvoření vedlejšího záhlaví).

### Indikátory

Indikátory nejsou definovány. Pozice jsou prázdné.

### Podpole

**\$a** Text poznámky (NO)

### Příklady

**550** **\$a**Vydavatel: Univerzita Karlova v Praze, Filozofická fakulta  
7102 **\$a**Univerzita Karlova.**\$b**Filozofická fakulta

**550** **\$a**Vydavatel: Ministerstvo kultury  
7101 **\$a**Česko.**\$b**Ministerstvo kultury

### **ALE**

**500** **\$a**Nad názvem: Ústav pro informace ve vzdělávání  
7102 **\$a**Ústav pro informace ve vzdělávání

## 650 Vedlejší věcné záhlaví - věcné téma (O)

Pole obsahuje věcné téma, které je předmětem obsahu dokumentu a používá se jako vedlejší věcné záhlaví. Forma a zápis údajů se řídí instrukcemi autoritního systému používaného danou institucí. Všeobecně známý používaný systém je vyjádřen hodnotou 2. indikátoru a je specifikován údajem o zdroji v podpoli \$2.

V institucích s univerzálním fondem se forma a zápis údajů řídí instrukcemi souboru věcných tematických autorit NK ČR.

Podle katalogizační praxe NK ČR (minimální aplikační syntax) se v tomto poli používají věcná zpřesnění uvedená v podpolích \$x (tematické zpřesnění), \$y (chronologické zpřesnění) a \$z (geografické zpřesnění).

V systémech deskriptorového typu se tyto informace člení do příslušných polí: 648 (chronologický termín), 650 (věcné téma), 651 (geografické jméno). Číslo autority se uvádí pouze u termínu zapsaného ve vstupním prvku.

Geografické jméno použité jako součást fráze se zapisuje v poli 650 (věcné téma).

### Indikátory

**První indikátor:** úroveň

- |   |                         |
|---|-------------------------|
| # | Informace není dostupná |
| 0 | Nespecifikována         |
| 1 | Primární                |
| 2 | Sekundární              |

**Druhý indikátor:** heslář/tezaurus

- |   |                                  |
|---|----------------------------------|
| 4 | Zdroj nespecifikován             |
| 7 | Zdroj specifikován v podpoli \$2 |

Hodnota 2. indikátoru označuje heslář/tezaurus použitý při výběru věcného záhlaví.

Hodnota 2. indikátoru je 4, kód zdroje se v podpoli \$2 neuvádí.

Hodnota 2. indikátoru je 7, podpole \$2 obsahuje kód autoritního zdroje.

### Příklady

**65004 \$**aleukemie

*Instituce používá vlastní řízený slovník, který není běžně dostupný a nelze ho specifikovat údajem v podpoli \$2<sup>3</sup>.*

**65007 \$**aleukémie\$2czmesh

*Instituce používá český překlad Medical Subject Headings, kód czmesh je uveden v podpoli \$2.*

**65007 \$**aleukémie\$7ph122277\$2czenas

*Instituce používá soubor věcných tematických autorit, kód czenas je uveden*

---

<sup>3</sup> V rámci doporučeného záznamu tento postup není vhodný, doporučuje se používat autoritní systémy, které jsou všeobecně uznávané a které lze specifikovat v podpoli \$2, např. agroterm, agrovoc, czenas, czmesh, ctt, eurovoc, mesh, pedagog, psh.

v podpoli \$2.

### Podpole

#### **\$a Věcné téma jméno jako vstupní prvek (NO)**

Podpole obsahuje tematický termín nebo frázi. V souboru tematických autorit se termín u počitatelných entit uvádí v množném čísle, u abstraktních v jednotném čísle. Každý termín musí být jednoznačný, různé významy homonym se důsledně rozlišují: specifikací termínu pomocí adjektiva, např. *vysokoškolské koleje*, substantivním spojením (druhým pádem nebo předložkovou vazbou), např. *pachatelé trestných činů*, *pacienti s demencí* nebo připojením kvalifikátoru (relátoru) v závorce, který je součástí deskriptoru, např. *intelligence (schopnost)*, *intelligence (vrstva)*.

U víceslovných termínů se dodržuje přirozený slovosled, v nomenklaturách vědních oborů se dodržuje obrácený slovosled, např. *hraboš polní*.

Fráze se používá k označení specifických entit jako jsou události a akce, které nelze zapsat jako korporativní záhlaví, např. *invaze v Normandii (1944 : Francie)*.

Fráze mohou obsahovat i geografická jména a chronologické údaje, které jsou součástí záhlaví, uvádějí se v podpoli \$a v kulatých závorkách a jsou odděleny dvojtečkou.

Více informací na stránce národních věcných autorit

<http://autority.nkp.cz/vecne-autority/soubor-tematickych-autorit/>

#### **\$2 Zdroj záhlaví nebo termínu (NO)**

#### **\$7 Číslo autority (NO)**

#### **\$v Formální zpřesnění (O)**

#### **\$x Všeobecné zpřesnění (O)**

#### **\$y Chronologické zpřesnění (O)**

#### **\$z Geografické zpřesnění (O)**

### Příklady

#### **Soubor národních věcných autorit**

**65007 \$a**zámecké knihovny**\$7ph127732\$2czenas**

**65007 \$a**vlastenectví**\$7ph127129\$2czenas**

**65007 \$a**zámky (zámečnictví)**\$7ph281373\$2czenas**

**65007 \$a**mechanické zábranné prostředky**\$7ph127714\$2czenas**

**65007 \$a**Švihova aféra (1914 : Česko)**\$7ph242438\$2czenas**

**65007 \$a**obléhání Olomouce (1758 : Olomouc, Česko)**\$7ph249646\$2czenas**

**65007 \$a**Sametová revoluce (1989 : Československo)**\$7ph138757\$2czenas**

#### **Polytematický strukturovaný heslář**

**65007 \$a**vzduchotechnika**\$2psh**

**65007 \$a**městská krajina**\$2psh**



**65007 \$amolekulární biologie\$2psh**

### **Tezaurus MeSH-CZ**

**65007 \$avýročí a významné události\$2czmesh**

**65007 \$aústní a čelistní systém\$2czmesh**

**65007 \$acytologické techniky\$2czmesh**

### **Tezaurus Agroterm**

**65007 \$azemědělská politika\$2agroterm**

**65007 \$azemědělský rozvoj\$2agroterm**

**65007 \$aobchodní politika\$2agroterm**

### **Český pedagogický tezaurus**

**65007 \$a cíl výchovy\$2pedag**

**65007 \$a výchovně vzdělávací proces\$2pedag**

**65007 \$a teorie výchovy\$2pedag**

### **Příklady obsahující tematická, geografická a chronologická zpřesnění**

**65007 \$aprezidenti\$7ph124601\$zBrazílie\$y20. stol.\$2czenas**

**65007 \$aspisovatelé\$7ph125911\$zItálie\$y16. stol.\$2czenas**

**65007 \$aspisovatelky\$7ph125910\$zKaribská oblast\$2czenas**

**65007 \$aspisovná čeština\$7ph125913\$y17.-18. stol.\$2czenas**

**65007 \$akosmologie\$7ph114989\$xfilozofické aspekty\$2czenas**

## 655 Rejstříkový termín - žánr/forma (O)

Pole obsahuje termíny označující žánry, formu a/nebo fyzické vlastnosti informačního zdroje. Všeobecně se forma a zápis údajů řídí instrukcemi souboru formálních autorit NK ČR. V některých institucích je soubor národních formálních deskriptorů rozšířen o soubor lokálně používaných deskriptorů, např. *příběhy o dětech*... Tento lokální soubor je vyjádřen hodnotou 2. indikátoru 4 a kód zdroje se v podpoli \$2 neuvádí<sup>4</sup>.

Podle katalogizační praxe NK ČR se věcná zpřesnění v rámci tohoto pole nepoužívají. Informace zpřesňující termín označující žánr/formu z hlediska tematického, geografického a chronologického se, podobně jako v systémech deskriptorového typu, člení do příslušných polí: 648 (chronologický termín), 650 (věcné téma), 651 (geografické jméno).

Více informací na stránce národních věcných autorit

<http://authority.nkp.cz/vecne-autority/soubor-formalnich-deskriptoru-1>

### Indikátory

**První indikátor:** typ termínu

- # Základní
- 0 Fasetový

**Druhý indikátor:** heslář/tezaurus

- 4 Zdroj nespecifikován
- 7 Zdroj specifikován v podpoli \$2

Hodnota 2. indikátoru označuje heslář/tezaurus použitý při výběru věcného záhlaví.

Hodnota 2. indikátoru je 4, kód zdroje se v podpoli \$2 neuvádí.

Hodnota 2. indikátoru je 7, podpole \$2 obsahuje kód autoritního zdroje.

**655 4 \$apříběhy o dětech**

**655 4 \$apříběhy z koránu**

**655 4 \$aromány pro děti**

*Instituce používá vlastní řízený slovník pro označení formy/žánru, který není běžně dostupný a nelze ho specifikovat údajem v podpoli \$2.*

### Podpole

**\$a Žánr/forma či základní termín (NO)**

Podpole obsahuje termín označující formu/žánr informačního zdroje. V souboru formálních deskriptorů se termín uvádí v množném čísle. Každý termín musí být jednoznačný, různé významy homonym se důsledně rozlišují: specifikací termínu pomocí adjektiva nebo substantivním spojením (druhým pádem nebo předložkovou vazbou), např. *jubilejní publikace*, *publikace pro mládež*, nebo připojením kvalifikátoru (relátoru) v závorce, který je součástí deskriptoru, např. *horory (příběhy)*, *horory (povídky)*.

U víceslovných termínů se dodržuje přirozený slovosled.

---

<sup>4</sup> V rámci doporučeného záznamu lze tyto údaje respektující potřeby uživatelů dané instituce použít, ale doporučuje se připojit i označení formy/žánru ze souboru národních formálních autorit, aby byla zajištěna kompatibilita bibliografických záznamů

- \$2 Zdroj záhlaví nebo termínu (NO)**
- \$7 Číslo autority (NO)**
  
- \$v Formální zpřesnění (O)**
- \$x Všeobecné zpřesnění (O)**
- \$y Chronologické zpřesnění (O)**
- \$z Geografické zpřesnění (O)**

### Příklady

- 655 7 \$aseminární projekty\$7fd185160\$2czenas**
- 655 7 \$asíťové služby\$7fd186889\$2czenas**
- 655 7 \$aslovníky\$7fd133454\$2czenas**
- 655 7 \$asoutěžní práce\$7fd186743\$2czenas**
- 655 7 \$aromány\$7fd133289\$2czenas**
- 655 7 \$astudie\$7fd133597\$2czenas**
- 655 7 \$apublikace pro děti\$7fd133156\$2czenas**
- 655 7 \$amonografie\$7fd132842\$2czenas**
- 655 7 \$akolektivní monografie\$7fd501537\$2czenas**

**700/710/711 viz 100/700; 110/710; 111/711**

## 730 Vedlejší záhlaví - Unifikovaný název

Vedlejší záhlaví pro unifikovaný název se vytváří obvykle v případě, kdy v jednom dokumentu vyjde několik děl bez společného názvu.

Popis případů, kdy je nutno použít pole 730, viz materiál k popisu přitisků:

[http://www.nkp.cz/o-knihovne/odborne-cinnosti/zpracovani-fondu/schvalene-materialy/fond\\_pritisky\\_instrukce12.htm](http://www.nkp.cz/o-knihovne/odborne-cinnosti/zpracovani-fondu/schvalene-materialy/fond_pritisky_instrukce12.htm)

Způsob zápisu údajů včetně příslušných podpolí se shoduje s polem 130.

### Indikátory

**První indikátor:** vyloučení znaků z řazení

**0-9 Počet vyloučených znaků**

(vzhledem k tomu, že úvodní člen se nezapisuje, bude mít první indikátor vždy hodnotu „0“)

**Druhý indikátor**

**# typ nespecifikován**

**2 analytické záhlaví**

(v případě přitisků se jedná o analytické záhlaví, tj. popisná jednotka obsahuje dílo, pro které se vytváří vedlejší záhlaví, a hodnota druhého indikátoru tedy bude „2“)

### Podpole

**\$a Unifikovaný název (NO)**

**\$d Datum podpisu smlouvy (O)**

**\$f Data související s dílem (NO)**

**\$k Podzáhlaví pro formu (O)**

**\$l Jazyk díla (NO)**

**\$n Číslo části/sekce díla (O)**

**\$p Název části/sekce díla (O)**

### Interpunkce

**\$a**Unifikovaný název

**\$a**Unifikovaný název (doplňěk)

**\$a**Unifikovaný název (doplňěk).**\$l**Jazyk díla.**\$k**Podzáhlaví pro formu

**\$a**Unifikovaný název.**\$n**Číslo části/sekce díla,**\$p**Název části sekce/díla

**\$a**Unifikovaný název.**\$p**Název části sekce/díla.**\$p**Název části sekce/díla

## **800-830 Vedlejší záhlaví pro edice**

Pole 800-830 se používají k zápisu edice jako selekčního údaje (vedlejší záhlaví), a to ve formě autor-název, korporace-název nebo unifikovaný název.

Odpovídající pole 8XX se v záznamu uvádí, pokud je přítomen údaj o edici v poli 490 nebo všeobecná poznámka vztahující se k edici v poli 500.

Pro zápis jmen a názvů v těchto polích platí stejné instrukce jako pro zápis jmen v polích 1XX/7XX a názvů v 130/730/240 nebo 7XX.

**800 Vedlejší záhlaví pro edici - osobní jméno (O)**

**810 Vedlejší záhlaví pro edici - jméno korporace (O)**

**811 Vedlejší záhlaví pro edici - jméno akce (O)**

**830 Vedlejší záhlaví pro edici - unifikovaný název (O)**

## 800 Vedlejší záhlaví pro edici - osobní jméno (O)

Pole 800 obsahuje záhlaví ve formě autor/název, přičemž část týkající se autora je tvořena osobním jménem. Forma jména osoby se přebírá ze souboru národních autorit, nezapisuje se ale číslo národní autority. V řetězci údajů se neuvádí ani kód role autora. Název edice se uvádí ve formalizované/autoritní podobě.

Pole 800 se obvykle užívá pro zápis edic typu *Sebrané spisy, Spisy, Dílo*, apod. Tento typ edice je vždy jako selekční údaj uveden v poli 800 pod autorem, i když součástí pole 490 (edice jako popisný údaj) jméno autora není, ale je zřejmé z popisovaného zdroje.

Pro rozlišení stejných názvů edic u různých nakladatelů/vydavatelů se za název zapisuje doplněk, obvykle jde o jméno nakladatele, v kulaté závorce.

### Indikátory

**První indikátor:** indikátor formy jména

- 0** Jméno se uvádí pod rodným/křestním jménem
- 1** Jméno se uvádí pod příjmením
- 3** Jméno rodiny/rodu

**Druhý indikátor:** nedefinován

### Podpole

Jsou uvedena pouze nejčastěji používaná podpole, popis dalších podpolí **viz** MARC 21. Bibliografický formát, oddíl X00.

- \$a** Osobní jméno (NO)
- \$b** Římské číslice (NO)
- \$c** Doplnky ke jménu jiné než data (O)
- \$d** Data související se jménem (NO)
- \$l** Jazyk díla (NO)
- \$n** Číslo části/sekce díla (O)
- \$p** Název části/sekce díla (O)
- \$q** Rozpis iniciál rodného/křestního jména nebo úplnější forma jména (NO)
- \$s** Verze (NO)
- \$t** Název díla (NO)
- \$v** Označení svazku/pořadí (NO)
- \$x** Mezinárodní standardní číslo seriálu (NO)

### Příklady

4901 \$aSpisy Jana Čepa ;\$v3. svazek  
**8001** \$aČep, Jan,\$d1902-1974.\$tSpisy

4901 \$aSpisy ;\$vXII  
**8001** \$aŠkvorecký, Josef,\$d1924-2012.\$tSpisy (Literární akademie)

## 810 Vedlejší záhlaví pro edici - jméno korporace (O)

Pole 810 obsahuje vedlejší záhlaví ve formě autor/název, přičemž část týkající se autora je tvořena jménem korporace. Forma jména korporace se přebírá ze souboru národních autorit, nezapisuje se ale číslo národní autority. V řetězci údajů se neuvádí ani kód role. Název edice se uvádí ve formalizované/autoritní podobě.

Pole 810 se používá především pro zápis edic českých vysokých škol a českých vědeckých ústavů, a to v případech obecných názvů těchto edic: *Zprávy, Skripta, Učební texty, Studijní texty*, apod.

Doporučení neplatí pro latinské názvy edic (typ Acta ... se zapisuje do pole 830) a pro přejímané záznamy zahraniční produkce.

Tento typ edice je vždy jako selekční údaj uveden v poli 810 pod jménem korporace, i když součástí pole 490 (edice jako popisný údaj) jméno korporace není, ale je zřejmé z popisovaného zdroje.

### Indikátory

**První indikátor:** formy jména

- 0 Invertovaná forma jména
- 1 Jméno jurisdikce
- 2 Jméno v přímém pořadí

**Druhý indikátor:** nedefinován

### Podpole

Jsou uvedena pouze nejčastěji používaná podpole, popis dalších podpolí viz MARC 21. Bibliografický formát, oddíl X10.

- \$a** Jméno korporace nebo jurisdikce jako vstupní prvek (NO)
- \$b** Podřízená složka (O)
- \$n** Číslo části/sekce díla (O)
- \$p** Název části/sekce díla (O)
- \$s** Verze (NO)
- \$t** Název díla (NO)
- \$v** Označení svazku/pořadí (NO)
- \$x** Mezinárodní standardní číslo seriálu (NO)

### Příklady

4901 \$aZprávy / Česká botanická společnost ;\$v2002/1

**8102** \$aČeská botanická společnost.\$tZprávy

4901 \$aVědecké spisy Vysokého učení technického v Brně. Habilitační a inaugurační spisy,\$x1213-418X ;\$svsazek 123

**8102** \$aVysoké učení technické v Brně.\$tVědecké spisy.\$pHabilitační a inaugurační spisy



## 811 Vedlejší záhlaví pro edici - jméno akce (O)

Pole 811 obsahuje vedlejší záhlaví ve formě autor/název, přičemž část týkající se autora je tvořena jménem akce nebo konference. Forma jména akce se přebírá ze souboru národních autorit, nezapisuje se ale číslo národní autority. V řetězci údajů se neuvádí ani kód role.

Tento typ zápisu edice se vyskytuje velmi výjimečně.

### Indikátory

**První indikátor:** formy jména

- 0 Invertovaná forma jména
- 1 Jméno jurisdikce
- 2 Jméno v přímém pořadí

**Druhý indikátor:** nedefinován

### Podpole

Jsou uvedena pouze nejčastěji používaná podpole, popis dalších podpolí viz MARC 21. Bibliografický formát, oddíl X11.

- \$a** Jméno akce nebo jurisdikce jako vstupní prvek (NO)
- \$c** Místo konání akce (O)
- \$d** Datum konání akce (NO)
- \$e** Podřízená složka (O)
- \$n** Číslo části/sekce díla (O)
- \$p** Název části/sekce akce (O)
- \$q** Jméno akce následující za jménem jurisdikce ve vstupním prvku (NO)
- \$s** Verze (NO)
- \$t** Název díla (NO)
- \$v** Označení svazku/pořadí (NO)
- \$x** Mezinárodní standardní číslo seriálu (NO)

### Příklady

- 4901 \$aNutrition and food science ;\$vvolume 1
- 8112 \$aInternational Congress of Nutrition\$n(11. :\$d1978 :\$cRio de Janeiro, Brazílie).\$tNutrition and food science

## 830 Vedlejší záhlaví pro edici - unifikovaný název (O)

Pole 830 obsahuje vedlejší záhlaví pro název edice, které je tvořeno unifikovaným názvem.

Název edice v poli 830 může být stejný jako v poli 490 v případě, že název je neměnný, nezaměnitelný a/nebo není spojen se jménem autora či korporace.

V případě, že se název edice v popisných údajích jednotlivých svazků mírně mění a/nebo je zaměnitelný s názvem edice u jiného nakladatele/vydavatele, zapisuje se v poli 830 formalizovaná/autoritní forma názvu edice. Součástí formalizované/autoritní formy názvu edice může být doplněk, obvykle jméno nakladatele, v kulaté závorce.

### Indikátory

**První indikátor:** nedefinován

**Druhý indikátor:** vyloučení znaků z řazení  
**0-9 Počet vyloučených znaků**

### Podpole

Jsou uvedena pouze nejčastěji používaná podpole, popis dalších podpolí **viz** MARC 21. Bibliografický formát, oddíl X30.

- \$a Unifikovaný název (NO)**
- \$n Číslo části/sekce díla (O)**
- \$p Název části/sekce díla (O)**
- \$s Verze (NO)**
- \$t Název díla (NO)**
- \$v Označení svazku/pořadí (NO)**
- \$x Mezinárodní standardní číslo seriálu (NO)**

### Příklady

4901 \$aPrávo

**830 0 \$aPrávo (ANAG)**

4901 \$aSvětová próza ;\$svsazek 2

**830 0 \$aSvětová próza (Paseka)**

4901 \$aHlediště a jeviště : divadelní knihovna ;\$v5

**830 0 \$aHlediště a jeviště**

4901 \$aPodíl údů Dědictví Svatojanského na r. 1933 ;\$vč. 3

**830 0 \$aDědictví Svatojanské**

4901 \$aActa Universitatis Carolinae. Philosophica et historica,\$x0567-8293 ;\$v1/2004.  
\$aStudia sociologica ;\$v14

**830 0 \$aActa Universitatis Carolinae.\$pPhilosophica et historica.\$pStudia sociologica**

## 4. Úplné příklady

Tištěná textová monografie, záznam je vytvořený podle elektronické předlohy

LDR -----nam-a22-----i-4500  
001 nkc20142462839  
003 CZ-PrNK  
005 20140906100025.0  
007 ta  
008 130514s2013----xr-a---e-----000-e-cze—  
015 \$acnb002462839  
020 \$a978-80-7295-149-9\$q(brožováno)  
040 \$aABA001\$bcze\$erda  
072 7 \$a17\$xEtika. Morální filozofie\$2Konspekt  
080 \$a17.02\$2MRF  
080 \$a165\$2MRF  
080 \$a316.752\$2MRF  
080 \$a(0:82-4)\$2MRF  
080 \$a(0:82-84)\$2MRF  
1001 \$aKejnovský, Eduard,\$d1966-\$7mub2011645404  
24510 \$aHorská rozjímání :\$beseje o hledání smyslu života /\$cEduard Kejnovský  
24630 \$aEseje o hledání smyslu života  
250 \$aPrvní vydání  
264 1 \$aBrno :\$bCesta,\$c2014  
264 4 \$c©2013  
300 \$a132 stran :\$bbarevné ilustrace ;\$c17 cm  
336 \$atext\$btxt\$2rdacontent  
337 \$abez média\$bn\$2rdamedia  
338 \$asvazek\$bnc\$2rdacarrier  
500 \$aPopsáno podle elektronické předlohy  
65007 \$asmysl života\$7ph125718\$2czenas  
65007 \$aživotní harmonie\$7ph138147\$2czenas  
65007 \$ahodnotová orientace\$7ph117202\$2czenas  
65007 \$apoznání\$7ph115851\$2czenas  
65007 \$aživotní moudrost\$7ph128026\$2czenas  
655 7 \$aeseje\$7fd132213\$2czenas  
655 7 \$acitáty\$7fd131832\$2czenas

### Digitální kopie tištěné textové monografie

LDR -----nam-a22-----i-4500  
001 nkc20021139876  
003 CZ-PrNK  
005 20140902103609.0  
007 ta  
008 020621q18161866xr-----e-f----000-0-ger—  
015 \$acnb001139876  
020 \$qBrožováno  
040 \$aABA001\$bcze\$erda  
072 7 \$a27-5\$xLiturgie. Křesťanské umění a symbolika. Duchovní život\$2Konspekt  
080 \$a272-532.3/.4\$2MRF

080 \$a272-534.3\$2MRF  
080 \$a(035)\$2MRF  
24500 \$aAndachtsübungen welche von den weltlichen Personen im geistlichen Hause der  
Gesellschaft St. Ursula zu Prag verrichtet werden  
264 1 \$aLeitmeritz :\$b[nakladatel není známý],\$c[mezi 1816 a 1866?]  
264 3 \$bGedruckt bei Carl Wilhelm Medau  
300 \$a52 stran ;\$c18 cm  
336 \$atext\$btxt\$2rdacontent  
337 \$abez média\$bn\$2rdamedia  
338 \$asvazek\$bnc\$2rdacarrier  
546 \$aTištěno švabachem  
65007 \$akatolické pobožnosti\$7ph121534\$2czenas  
65007 \$akatolické modlitby\$7ph114896\$2czenas  
655 7 \$apříručky\$7fd133209\$2czenas  
85641 \$uhttp://kramerius.nkp.cz/kramerius/handle/ABA001/11184136\$yDigitalizovaný  
dokument

### Elektronicky publikovaná textová monografie

LDR ----nam-a22----i-a-4500  
001 nkc20132484871  
003 CZ-PrNK  
005 20140530174722.0  
006 m-----o--d-----  
007 cr-cn-  
008 130826s2013----xr-----eo-----001-0-cze--  
015 \$acnb002484871  
020 \$a978-80-87439-08-1\$q(online :\$qpdf)  
040 \$aABA001\$bcze\$erda  
0410 \$acze\$beng  
072 7 \$a36\$xZajištění duševních a materiálních potřeb\$2Konspekt  
080 \$a36\$2MRF  
080 \$a(4)\$2MRF  
080 \$a(437.3)\$2MRF  
080 \$a(048.8:082)\$2MRF  
080 \$a(0.034.2:08)\$2MRF  
1001 \$aKotous, Jan,\$d1948-\$7jo20010032639  
24510 \$aObecné otázky sociální politiky /\$cJan Kotous, Gabriela Munková, Martin Štefko  
264 1 \$aPraha :\$bÚstav státu a práva AV ČR,\$c2013  
300 \$a1 online zdroj (169 stran)  
336 \$atext\$btxt\$2rdacontent  
338 \$aonline zdroj\$bcr\$2rdacarrier  
4901 \$aEdice E-knihy  
504 \$aObsahuje bibliografii, bibliografické odkazy a rejstřík  
546 \$aAnglické resumé  
65007 \$asociální politika\$7ph116210\$zEvropa\$2czenas  
65007 \$asociální politika\$7ph116210\$zČesko\$2czenas  
655 7 \$akolektivní monografie\$7fd501537\$2czenas  
655 7 \$aelektronické knihy\$7fd186907\$2czenas  
7001 \$aMunková, Gabriela,\$d1948-\$7jo20010043864

7001 \$aŠtefko, Martin,\$d1979-\$7mzk2007377639  
830 0 \$aEdiční řada Ústavu státu a práva AV ČR.\$pE-knihy  
85640 \$uhttp://www.ilaw.cas.cz/data/files/epub/Obecne%20otazky%20socialni  
%20politiky.pdf

### **Elektronicky publikovaná textová monografie s významným podílem obrazového obsahu**

LDR -----nam-a22----i-a-4500  
001 nkc20142566577  
003 CZ-PrNK  
005 20140226114647.0  
006 m-----o--m-----  
007 cr-gn-  
008 140212s2014----xr-o---eo-----000-0-cze--  
015 \$acnb002566577  
020 \$a978-80-260-5697-3\$q(online :\$qpdf)  
040 \$aABA001\$bcze\$erda  
072 7 \$a94(430/439)\$xDějiny zemí střední Evropy\$2Konspekt  
080 \$a94(100)"1939/1945"\$2MRF  
080 \$a341.324.6\$2MRF  
080 \$a(=162.3)\$2MRF  
080 \$a(430.131)\$2MRF  
080 \$a(084.12)\$2MRF  
080 \$a(0.034.2:08)\$2MRF  
1001 \$aRezek, Jaromír  
24510 \$aTotálně nasazení v Berlíně 1943-1944 :\$balbum fotografií /\$cJaromír Rezek  
250 \$aVydání první  
264 1 \$a[Karviná] :\$bLiberdová Eva,\$c2014  
300 \$a1 online zdroj (37 nečíslovaných stran) :\$bčernobílé fotografie  
336 \$atext\$btxt\$2rdacontent  
336 \$astatický obraz\$bsti\$2rdacontent  
338 \$aonline zdroj\$bcr\$2rdacarrier  
500 \$aNázev z titulní obrazovky  
5208 \$aObrazová výpověď doby totálního nasazení ve válečném Berlíně očima  
dvacetiletého studenta  
648 7 \$a1939-1945\$7ch460653\$2czenas  
648 4 \$a1943-1944  
65007 \$adruhá světová válka (1939-1945)\$7ph117270\$2czenas  
65007 \$atotální nasazení, 1939-1945\$7ph239902\$zNěmecko\$2czenas  
65007 \$aČeši\$7ph128067\$zNěmecko\$y1939-1945\$2czenas  
651 7 \$aBerlín (Německo)\$7ge128749\$2czenas  
655 7 \$afotografické publikace\$7fd132276\$2czenas  
655 7 \$aelektronické knihy\$7fd186907\$2czenas